

2015

TERUGBLIK
IN 22 STAPPEN

START

2015

TERUGBLIK IN 22 STAPPEN

1. OP WEG NAAR EEN NIEUW VLAAMS WELZIJSVERBOND > 2
2. BEHEERSORGANEN WERKEN STRATEGISCH PLAN UIT > 3
3. VERBOND NEEMT STANDPUNTEN IN > 6
4. INFORMATIE AAN DE LEDEN > 7
5. STRATEGISCHE ADVIEZEN WELZIJS, GEZONDHEID EN GEZIN > 8
6. SAMEN AANKOPEN: WEBSITE EN HANDBOEK > 9
7. FINANCIËEL JAARVERSLAG VLAAMS WELZIJSVERBOND VZW > 10

SECTORAAL

8. EEN NIEUWE SECTOR JEUGDHULP EN GEZINSONDERSTEUNING > 11
9. TOEKOMST KINDEROPVANG KRIJGT VORM > 14
10. ONDERSTEUNING VAN PERSONEN MET EEN HANDICAP BEREIDT OMWENTELING VOOR > 19

INTERSECTORAAL

11. COMMISSIE KWALITEIT: IN DE BAN VAN KWALITEITSINDICATOREN > 23
12. VRIENDSCHAPSRELATIES, GEMEENSCHAPSOPBOUW EN PASTORAAL > 26
13. COMMISSIE PERSONEELSMANAGEMENT ZET IN OP WERKGOESTING EN WERKBAAR WERK > 27
14. OOK WIJ ZETTEN IN OP DIVERSITEIT > 29
15. E-ZINE 'DE FACTO' VOOR NIEUWTJES UIT HET VERBOND > 30
16. WERKEN AAN ETHIEK EN ZINGEVING ACHTER DE SCHERMEN > 31
17. FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN OPGEVOLGD > 33
18. WE BLIJVEN GAAN VOOR INTEGRALE JEUGDHULP > 36
19. MEDEWERKERSKENGETALLEN: WE STAAN VOOR GROTE UITDAGINGEN > 39
20. SOCIAAL.NET VEROVERT SNEL EEN EIGEN PLAATS > 41
21. SOCIAAL RECHT: KNOPEN WERDEN DOORGEHAKT > 42
22. VRIJWILLIGERS GEVEN INVULLING AAN MAATSCHAPPELIJKE BETROKKENHEID > 44

OP WEG NAAR EEN NIEUW VLAAMS WELZIJNSVERBOND

Kunnen, willen, doen!

Afscheid

2015 was het jaar van de vele interne veranderingen binnen het Vlaams Welzijnsverbond. Zo vond in mei de feestzitting naar aanleiding van het afscheid van Frank Cuyt plaats. Zijn welzijnsgedreven engagement ten dienste van de leden van het Vlaams Welzijnsverbond stond hier centraal. Socioloog Koen Hermans, filosoof Ignaas Devisch, actrice Gilda De Bal en minister Jo Vandeurzen waren de sprekers van dienst. We wuifden Frank Cuyt op gepaste wijze uit.

Beleid

Naast de directiewissel, waren er nog tal van projecten die intern op het Verbond op poten werden gezet of werden goedgekeurd. Zo werd een eerste voorstel tot hervorming van de beleidsorganen van het Vlaams Welzijnsverbond besproken. De social governance werd in 2015 onder de loep genomen en zal een vervolg krijgen in 2016. In 2016 voorzien we de finalisatie van dit traject. Eveneens werd een communicatietraject opgestart dat verder uitgespit wordt in 2016. Daarnaast werkte het Vlaams Welzijnsverbond samen met zijn leden en medewerkers een beleidsplan uit voor de periode 2016-2020. Er werd een uitgebreid traject gelopen, en de uiteindelijke tekst van het beleidsplan werd goedgekeurd op de algemene vergadering van december 2015. Nieuwe intersectorale en sectorale commissies worden opgericht, thema's krijgen een structurele verankering, overlegorganen worden hervormd, ... Dit beleidsplan is onze wegwijzer voor de komende jaren. Op die manier is het voor onze leden en voor onze medewerkers nog duidelijker waarvoor wij ons dagelijks inzetten en welke richting we willen varen. Het beleidsplan telt 43 strategische doelstellingen en is voor leden raadpleegbaar op onze website. Ook de discussie over de ledenbijdrage kende in 2015 zijn beslag, tijdens de algemene vergadering van december 2015 werd de nieuwe berekeningswijze goedgekeurd.

Sectoren

Naast heel wat interne veranderingen, stonden ook onze sectoren niet stil. En dit is een understatement! De snelheid waarmee in 2015 gewerkt werd aan sectorale veranderingen is nooit gezien. De invoering van de PVF in de sector OPH, de uitrol van de nieuwe decreten in de sector KO, de evoluties in IJH enz. enz. Dankzij de vele overleg- en adviesorganen (binnen en buiten het Vlaams Welzijnsverbond) waar onze leden actief aan deelnemen, waren wij in staat om ook in 2015 heel wat nuttig beleidsmatig werk te verzetten.

Werken aan het welzijn van mensen is en blijft de kerndoelstelling van het Vlaams Welzijnsverbond. We danken iedereen die ons helpt bij het realiseren van deze kerndoelstelling.

Veel leesplezier,

Jan Renders, algemeen voorzitter
Hendrik Delaruelle, algemeen directeur

BEHEERSORGANEN WERKEN STRATEGISCH PLAN UIT

Bureau en Raad van Bestuur kwamen ongeveer maandelijks samen. Er was in 2015 een Statutaire Algemene Vergadering in mei en een extra Algemene Vergadering over de nieuwe ledenbijdrage in december.

Raad van Bestuur

Naast de **actualiteit** uit de verbondssectoren, volgt de Raad ook de werking van de paritaire comités 319, 331 en 330 en van de commissie sociale verhoudingen op. Er werd in dit verband aandacht besteed aan het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage (SWT), het tijdskrediet, het dossier arbeidstijd, de toekomst van de Gesco's, inschakeling van een externe dienst Preventie, de vertegenwoordiging van en mandaten door het Vlaams Welzijnsverbond.

Specifieke aandachtspunten waren dit jaar de nieuwe berekeningswijze van de ledenbijdrage, het uitwerken van een nieuw **strategisch plan** voor het Verbond in opvolging van Spoor 14-15, de voorbereiding van de twee Algemene Vergaderingen en de Feestzitting naar aanleiding van het afscheid van Frank Cuyt als directeur.

Een voorstel tot hervorming van de beleidsorganen van het Vlaams Welzijnsverbond in het kader van **social governance** werd besproken. Er werd een ad hoc-werkgroep gepland om dit verder te concretiseren. Veerle Aendekerk van Link Inc werd aangesteld als extern deskundige om het communicatietraject te begeleiden op het Verbond. Jan Renders werd herbenoemd als algemeen voorzitter voor een tweede mandaatsperiode van vier jaar.

We volgden in overleg met ons directiecomité de hoorzittingen in het Vlaams parlement over de **Integrale Jeugdhulp** op. We hadden een stem in het maatschappelijk debat in de aanloop naar een nieuw jeugdrecht. In het najaar startten diverse werkgroepen hierover. Naast de betrokken stafmedewerkers werden leden aangesproken om er een mandaat in op te nemen.

Er werd een **standpunt** ingenomen over de conceptnota 'Krachtlijnen voor een nieuwe organisatie voor de opvang en vrije tijd van schoolkinderen', met onder meer aandacht voor de lokale verankering en de regiovoering. Verder werden standpunten ingenomen over de conceptnota Vlaamse Sociale Bescherming en naar aanleiding van de visie van de commissie Kwaliteit op kwaliteitsindicatoren. De commissie Vrijwilligerswerk bereidde een standpunt voor over 'Verplicht vrijwilligerswerk', dat ook overgenomen werd door het Vlaams Welzijnsverbond.

Er gebeurde een evaluatie na zes maanden **Sociaal.Net**. Dit nieuwe online kennisdelingsplatform blijkt een succesverhaal te zijn. Sociaal.Net heeft een groot potentieel en dus ook groeimarge, zowel inhoudelijk als qua bereik. Het installeren van het ambassadeurschap en de inhoudelijke verbreding zijn waardevol en kunnen gerealiseerd worden zonder extra financiële input. Sociaal.Net blijft best een netwerk van het middenveld.

De samenwerking met Caritas inzake **pastoraal** werd besproken. Onze sectorale directiecomités vinden dat het aanbod van de commissie Pastoraal van Caritas niet aansluit op de verwachtingen van de voorzieningen. Waar de voorzieningen wel nood aan hebben, zijn kapstokken over hoe om te gaan met actief pluralisme in de organisatie. Er werd dan ook beslist de samenwerking eind 2016 stop te zetten.

Verder kwamen aan bod: de Vlaamse begroting 2016 en de tax shift, de beleidsnota van minister Vandeurzen, corporate governance in welzijnsorganisaties, een ontmoeting met Brussels staatssecretaris Bianca Debaets, Gegevensdeling, openbaarheid van bestuur, zorginfrastructuur, enz.

Werken aan een Beleidsplan 2016-2020

Na gesprekken met de medewerkers werkte Hendrik Delaruelle een eerste versie van het strategisch beleidsplan 2016-2020 uit, met de opdrachtsverklaring van het Verbond als leidraad. Het ontwerp werd besproken door de staf en het bureau, en op de Raad van Bestuur in juni.

Op 27 augustus was er een volledige 'denkdag' voor alle medewerkers en de Raad over het Beleidsplan 2016-2020. In werksessies werd ingegaan op de interne organisatie, het werkgeverschap, streven naar hogere levenskwaliteit, de sectorale beleidsplannen, de focus op samenleving en maatschappelijke en politieke ontwikkelingen, beleidsbeïnvloeding en actieve en constructieve relatie met de overheid.

79 directieleden en verantwoordelijken namen deel aan de intersectorale COC-vergaderingen, die provinciaal plaatsvonden in september 2015. Op de Algemene Vergadering van 15 december 2015 werd het strategisch beleidsplan 2016-2020 "Waardengedreven en welzijnsgericht ondernemen: wissels naar 2020" voorgesteld en bekrachtigd. In het tijdspad is een consultatieronde voorzien in alle provincies.

Themabesprekingen

In januari was er een themabespreking over **radicalisering** bij jongeren en de rol van de jeugdhulp, met een inleiding door Bilal Benyaich (SERV, VUB). In maart was het thema **vermaatschappelijking** van de jeugdhulp, met kinderrechtencommissaris Bruno Vanobbergen. In april werd een bespreking gewijd aan de Vlaamse overleg- en **adviesorganen** inzake Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

In mei was er een gesprek met Jos Sterckx over de rol van **Europa** en de gevolgen van de Europese regelgeving op onze sectoren. Centrale vraag was: hoe sociaal kunnen we blijven en hoe ondernemend kunnen of moeten we worden?

In juni was het thema de **beleidsaansturing** vanuit lokaal en Vlaams niveau en de evoluties in de buitenschoolse kinderopvang. Hierbij waren professor Bram Verschuere (kabinetsmedewerker minister Vandeuren en prof. aan de UGent), Margot Cloet (kabinetschef van minister Vandeuren) en Katrien Verhegge (administrateur-generaal van Kind en Gezin) aanwezig.

In oktober werd een themabespreking gewijd aan de intersectorale **zorgnetwerken** voor kinderen en jongeren met een handicap en een complexe hulpvraag, waarvoor het VAPH twee miljoen euro uittrekt. De vraag is onder meer hoe deze nieuwe netwerken rijmen met de zorgcircuits in de geestelijke gezondheidszorg en hoe de afstemming is met de Integrale Jeugdhulp.

Algemene vergaderingen en feestzitting

De **statutaire** Algemene Vergadering ging door op 19 mei 2015. Op de agenda stonden de gewone statutaire verplichtingen: jaarverslag, jaarrekeningen en balans, verslag van de bedrijfsrevisor en begroting. Hendrik Delaruelle gaf een toelichting bij de nieuwe berekeningswijze voor de ledenbijdrage, die op een extra Algemene Vergadering in het najaar ter stemming voorgelegd wordt. Verder werd een statutenwijziging gestemd en werden de beleidsplannen van het Verbond toegelicht.

Na de vergadering ging een **feestzitting** door naar aanleiding van het afscheid van Frank Cuyt als directeur van het Verbond. Met dit evenement bedankten we Frank voor zijn 'welzijnsgedreven' engagement. Sprekers waren filosoof Ignaas Devisch over "Waar is die markt van welzijn en geluk?" en socioloog Koen Hermans over "Kwaliteitsvolle ondersteuning en zorg in het nieuwe welzijnslandschap". Er was een gesprek met actrice Gilda De Bal over de band tussen cultuur en welzijn en tot slot sprak welzijnsminister Jo Vandeurzen over "Partnerschap tussen overheid en middenveld". We publiceerden een [terugblik](#) op onze website en verspreidden een perstekst met een boodschap over samen werken aan een warme samenleving.

De **extra** Algemene Vergadering van 15 december 2015 keurde de grote lijnen van het Beleidsplan 2016-2020 van het Verbond en de begroting 2016 goed. Hoofdpunt was de nieuwe ledenbijdrage, die met een grote meerderheid van de stemmen goedgekeurd werd. Als inhoudelijk luik was er een toelichting bij de Personeelskengetallen 2014.

Samenstelling Raad van Bestuur (31 december 2015)

Eric Avonts (Sectorvoorzitter OPH), Ann Baeyens, Leen Cautereels, Luc Claessens, Jasmien Coenen, Leen Colmont, Marc Colson, Cyriel Craeghs (Sectorvoorzitter BJB), Kristin Dayers, Evy De Geytere, Ria De Keyser, Hubert De Kort, Ann De Moor, Lieve Dekempeneer, Hendrik Delaruelle, Johan Feskens, Jorg Geldhof, Evelyn Huys (Sectorvoorzitter GZO), Stefaan Kaesteker, Liliane Krokaert, Saskia Lambrechts (Sectorvoorzitter KO), Viviane Lauwens, Ivan Lemenu, Heidi Poelmans, Luc Raymaekers, Jan Renders (Algemeen Voorzitter), Marleen Rombaut, Ilse Rymenants, Dieter Tuybens, Pieter Vanvolsem.

VERBOND NEEMT STANDPUNTEN IN

Naast de eigen nieuwsbrief 'de facto' en allerlei andere uitgaven, publiceerde het Vlaams Welzijnsverbond in 2015 ook enkele specifieke persberichten en standpunten.

Op 26 januari 2015 lanceerden we onze website rond samen-aankopen: www.wijkopensamen.be. Het is één manier om de beperkte middelen nog beter te benutten via het realiseren van schaalvoordelen door samen-aankoop.

Nog op 26 januari 2015 publiceerden we een persbericht over de rol van de jeugdhulp bij radicalisering van jongeren.

Naar aanleiding van de beslissing van de Vlaamse regering over het meerjarenbudget voor de ondersteuning van personen met een handicap, stelden we op 9 februari 2015 dat het Vlaams Welzijnsverbond deze inspanning in budgettaire moeilijke tijden apprecieert. Deze 330 miljoen brengt de zorggarantie een stap dichterbij.

Op 16 maart 2015 publiceerden we samen met de gebruikersorganisaties, SOM en de vakbonden een platformtekst met de niet mis te verstane titel: "Besparen op welzijn is een foute keuze!"

Naar aanleiding van de feestzitting bij het afscheid van Frank Cuyt stuurden we op 19 mei 2015 een persbericht de wereld in, waarin we pleitten voor een engagement voor een warme samenleving.

Naar aanleiding van de goedkeuring van de bisconceptnota betreffende de organisatie van opvang en vrijetijdsbesteding van schoolkinderen door de Vlaamse regering, actualiseerden we ons standpunt en publiceerden het op 21 september 2015.

Versillende koepelorganisaties uit zorg en welzijn, waaronder het Vlaams Welzijnsverbond, eisen in een persbericht op 5 oktober 2015 dat de overheid de middelen van de Tax shift ook laat terugvloeien naar de social profitsector.

Op voorstel van de Commissie Vrijwilligerswerk keurde de Raad van Bestuur op 20 oktober 2015 een standpunt goed over "Verplicht vrijwilligerswerk", waarin gewaarschuwd wordt voor oneigenlijk gebruik van vrijwilligerswerk.

En op 23 november 2015 waren we moreel verplicht te reageren op een onbegrijpelijke politie-interventie in een jeugdvoorziening. Gebruik van geweld moet vermeden worden. Hiertoe zijn afspraken nodig tussen politie en jeugdhulp. Het Vlaams Welzijnsverbond werkt samen met zijn leden een kader uit om dit in de toekomst te voorkomen.

INFORMATIE AAN DE LEDEN

In 2015 werden **109 INFORMATIEVEN** gepubliceerd: 76 voor de sector Ondersteuning van Personen met een Handicap, 61 voor de Revalidatiecentra, 53 voor de sector Jeugdhulp en Gezinsondersteuning, 58 voor de Kinderopvangsector en 24 voor de vrijwilligersinitiatieven.

Deze (instellings)beleidsgerichte informatie heeft blijvende waarde en is alleen zichtbaar voor onze leden. De Informatieven worden gearchiveerd op onze website.

Naast die Informatieven, werden dringende mededelingen ook verstuurd via een **EXPRESS**. Hier wordt geen onderscheid gemaakt tussen de sectoren. In 2015 werden 57 Expressen verstuurd. Ook de **ISBI'S** – de Intersectorale Beheersinformatie – die in Caritasverband, samen met Zorgnet Vlaanderen opgesteld worden, worden bij onze leden verspreid. In 2014 ging het over 37 verzendingen.

En uiteraard is onze **WEBSITE** ook een belangrijk medium om onze leden te informeren over diverse zaken die nuttig kunnen zijn voor het instellingsbeleid. Denken we maar aan de wetgeving, allerlei documenten over kwaliteit of tools om de eigen werking te verbeteren.

STRATEGISCHE ADVIEZEN WELZIJN, GEZONDHEID EN GEZIN

De Strategische adviesraad Welzijn, Gezondheid en Gezin (SAR WGG) adviseert de Vlaamse overheid op het strategische niveau: over algemene beleidslijnen, decreten en belangrijke besluiten. Dit kan op vraag van de Vlaamse regering (reactief) of uit eigen beweging (proactief). Voor het Vlaams Welzijnsverbond zetelt Hendrik Delaruelle in de raad en volgt Fanny De Langhe de werkgroepvergaderingen.

In 2015 werkte het Vlaams Welzijnsverbond mee aan het advies over het mozaïekdecreet, het decreet en de conceptnota Vlaamse Sociale Bescherming, de conceptnota's Visie 2050 en buitenschoolse kinderopvang, een advies rond de tripartite overlegstructuur voor het beleidsdomein WVG en over het programmadecreet begroting 2016.

De SAR WGG werkte ook proactief een visietekst uit over "Nieuw professionalisme in zorg en ondersteuning als opgave voor de toekomst". Hieraan werkte het Vlaams Welzijnsverbond actief mee. Eind 2015 werd een proactief advies inzake vluchtelingen opgestart. De resultaten hiervan worden in 2016 verwacht. Voor meer informatie over de werking van de SAR WGG, kan je terecht op hun [website](#).

INFO: [Fanny De Langhe](#), tel. 02 507 01 39

SAMEN AANKOPEN: WEBSITE EN HANDBOEK

De zorg- en welzijnssectoren staan voor enorme uitdagingen. De zorgnoden nemen toe en vergen nieuwe investeringen: zowel in infrastructuur als in capaciteit, bijkomend personeel en een differentiatie van het aanbod. Daartegenover staat dat we in tijden van besparingen steeds efficiënter moeten omgaan met de steeds beperktere middelen. Eén manier om die beperkte middelen nog beter te benutten is het realiseren van schaalvoordelen door samen-aankoop.

Geen tovermiddel

Samen aankopen is geen tovermiddel. Wél kan het tot kostenreductie leiden voor de deelnemende organisaties. Bovendien biedt het de betrokken actoren een kader binnen de complexe wetgeving overheidsopdrachten.

Heel wat voorzieningen hebben al stappen gezet in het rationaliseren van hun aankoopbeleid en bouwden hierrond expertise op, maar er is nog meer mogelijk. Via Flanders' Care heeft minister Vandeurzen middelen vrijgemaakt om deze groeiende ervaring op het terrein te ontsluiten naar alle betrokkenen.

Handboek

Het Vlaams Welzijnsverbond, Zorgnet Vlaanderen en SOM onderzochten de voorwaarden voor een efficiënter aankoopbeleid. Het resultaat werd gepubliceerd in een handboek dat de voorzieningen gewijs moet maken in het samen aankopen.

Het handboek toont verschillende opties. Elke zorgorganisatie kan zelf de markt opgaan en die samen met andere organisaties verkennen. Of men kan aansluiten bij een bestaande opdrachtcentrale. In het handboek worden de voornaamste opdrachtcentrales opgelijst. Organisaties kunnen ook zelf een opdrachtcentrale oprichten. Daarbij komt enige juridische achtergrond zeker van pas. Als laatste bestaat er ook nog de aankoopcentrale. Met dit handboek maken we de zorgorganisaties warm om de verschillende wegen verder te verkennen en de beste keuze te maken.

Website

De drie koepels, Vlaams Welzijnsverbond, Zorgnet Vlaanderen en SOM, lanceren een gezamenlijke website met alle relevante info rond samen aankopen. Bovendien zetten de koepels verder in op vormingen en intervisiegroepen voor een maximale ondersteuning van hun leden. Bezoek: www.wijkopensamen.be

INFO: [Kristof Diddens](mailto:Kristof.Diddens@vwv.be), tel. 02 507 01 37

FINANCIËEL JAARVERSLAG

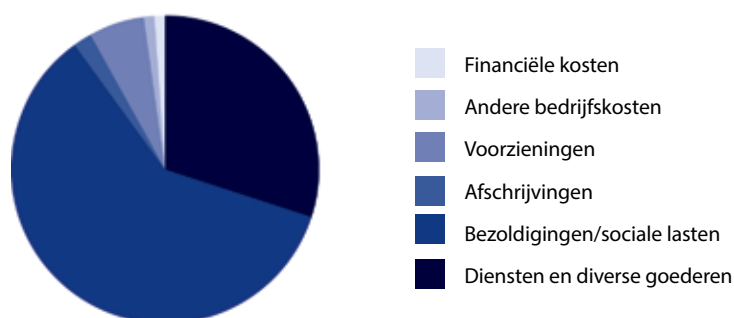
Hieronder nemen we enkele gegevens over uit de jaarrekeningen van het Vlaams Welzijnsverbond vzw. De volledige balans en resultatenrekening werden door de bedrijfsrevisor gecontroleerd en neergelegd bij de Nationale Bank. Op basis van de officiële jaarrekening leverde de bedrijfsrevisor een verklaring zonder voorbehoud af.

Balans

De vaste activa is ten opzichte van 2014 gedaald met 16.392 euro, het gaat hier vooral over de afschrijvingen van het gebouw en computers. De vorderingen kleiner dan 1 jaar zijn gestegen met 38.583 euro, wat vooral te maken heeft met een stijging van vorderingen op klanten. De liquide middelen (zicht-, spaar- en termijnrekening) zijn gedaald met 93.824 euro. Dit heeft vooral te maken met subsidies voor projecten zoals Lerende netwerken OPH en Samenaankoop, die we eind 2014 ontvingen en waarvan de uitvoering in 2015 gebeurd is. De overlopende rekening voor een bedrag van 8.318 euro bestaat uit facturen van 2015, die deels betrekking hebben op 2016.

Het eigen vermogen is verhoogd met het resultaat van 2015, nl. 8.673 euro en de aanleg van sociaal passief voor een bedrag van 8.673 euro (50% van het positief resultaat). De voorziening voor brugpensioenen is aangelegd in 2015. De schulden groter dan 1 jaar zijn gedaald door de afbetaling van het hypothecair krediet. Schulden kleiner dan 1 jaar is het kapitaal dat in 2016 moet terugbetaald worden voor dit zelfde krediet. De handelsschulden zijn sterk gedaald, door het aantal ontvangen facturen in 2016 over het boekjaar 2015 en de openstaande schulden ten opzichte van leveranciers. Provisie is aangelegd voor vakantiegeld 2016. Subsidies voor het project Lerende Netwerken OPH (derde jaar) is reeds ontvangen in 2015, maar de kosten zullen verder geboekt worden in 2016.

Resultatenrekening

INFO: [Kristof Diddens](#), tel. 02 507 01 37

EEN NIEUWE SECTOR JEUGDHULP EN GEZINSONDERSTEUNING

Een nieuw jaar, een nieuw begin... Sinds januari 2015 vervangt het Sectoraal Directiecomité Jeugdhulp en Gezinsondersteuning de vroegere sectoren Bijzondere Jeugdbijstand en Gezinsondersteuning. Als sector kunnen we op een rijk gevuld jaar terugblikken. Bij het schrijven van dit jaarverslag kunnen we zeker zeggen dat deze herstructurering binnen het verbond een schot in de roos was.

Een nieuwe sector

Het versterken van de draagkracht van jongeren en gezinnen kan op vele manieren aangepakt worden: deze sector bundelt de krachten van alle initiatiefnemers die (preventief) kinderen en gezinnen ondersteunen of jeugdhulpverlening op maat aanbieden. Alle organisaties, voorzieningen, diensten of projecten die erkend zijn door het Agentschap Jongerenwelzijn of door Kind en Gezin (uitgezonderd de kinderopvang) horen hier thuis.

Tal van types van voorzieningen richten zich op de ondersteuning van het totale gezin. We denken hier aan de inloopteams, allerlei opvoedingsondersteunende initiatieven, adoptiediensten en diensten voor pleegzorg, die een zeer breed scala van ondersteuning door pleegzorgers uitbouwen. De Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning (CKG) bieden tijdelijke, mobiele, ambulante en residentiële ondersteuning en hulp aan kinderen tot en met 12 jaar of die nog naar het lager onderwijs gaan. Vertrouwenscentra Kindermishandeling hebben dan weer een zeer specifieke rol en opdracht bij een melding van kindermishandeling.

De typegemoduleerde jeugdhulp beslaat een zeer ruim domein van organisaties die rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp aanbieden of die pas na een toewijzing van de toegangspoort voor de jeugdhulp kunnen optreden. Deze jeugdhulp kan zowel op vrijwillige basis als na een gerechtelijke interventie optreden. Specifieke aandacht gaat naar verontrustende situaties voor kinderen en jongeren of interventies die noodzakelijk worden geacht om de integriteit van kinderen te vrijwaren. Ook bij jeugddelinquentie kan een gerichte opvolging en ondersteuning noodzakelijk zijn.

Het is een hele klus om hier alle ontwikkelingen op te volgen en met mekaar te verbinden. Maar de leden van het Vlaams Welzijnsverbond zijn er van overtuigd dat dit de beste manier is om naar een jeugdhulp toe te groeien die vertrekt vanuit de concrete hulpvraag van elke jongere en zijn of haar gezin.

Sectoraal directiecomité en beleidsplan

Het sectoraal directiecomité optimaliseerde vrijwel onmiddellijk zijn samenstelling om haar opdracht goed te kunnen waarmaken. Vanuit het principe dat alle erkenningsvormen en provincies binnen de sector Jeugdhulp en Gezinsondersteuning op het nieuwe directiecomité vertegenwoordigd zijn, werd de samenstelling aangepast en uitgebreid.

Ook de link met sectorale en intersectorale commissies en bestaande werkvormfederaties werd versterkt. Zo zijn er leden of gecoöpteerde leden vanuit de Organisaties voor Bijzondere jeugdzorg, Onthaal- Oriëntatie- en Observatiecentra (OOOC), Centra voor Integrale Gezinszorg (CIG), Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning (CKG), diensten voor Hertstelgerichte en Constructieve Afhandeling (HCA), diensten Pleegzorg, Vertrouwenscentra Kindermishandeling (VK), Begeleiding bij Autonoom Wonen...

Nog voor het einde van het jaar stelde het directiecomité een eerste sectoraal beleidsplan voor. Op basis van strategische en operationele doelstellingen zet dit plan de grote en concrete lijnen uit om al deze ontwikkelingen op te volgen en te beïnvloeden in het belang van de hulpvragers en de voorzieningen.

Wijzigende regelgeving en overleg

Zodat alle werkvormen of subsectoren bespraken in de loop van 2015 hun profilering, positionering en typemodulering. Gevolg was dat er een massa aan overleg met de bevoegde administraties nodig was.

Zo werd de dagbegeleiding in groep in het voorjaar van 2015 rechtstreeks toegankelijk. Bij de discussies over de bezettingsnormen blijft ons uitgangspunt dat bezetting op organisatieniveau moet bekeken worden. Effectieve aanwezigheid kan als streefcijfer in het kwaliteitsbeleid meegenomen worden.

Gezien de nieuwe opdrachten en werkings- en kwaliteitsdruk is een versterking van de teams van de Vertrouwenscentra Kindermishandeling echt noodzakelijk. Bijkomende middelen en een bovenbouw voor de VK staat op de agenda. Een volwaardige regularisering van de werking van de CKG, na een experimenteerperiode van drie jaar, vergt een andere regelgeving. Het Agentschap Jongerenwelzijn wil de typemodules verblijf verder verfijnen. Ze blijken te algemeen in hun omschrijving. Ook dit past in de voorbereiding van een vernieuwd erkennings- en subsidiëeringsbesluit tegen 2017.

Besparingen en rationalisatie in functie van hun verdere opdracht en toekomst, maar ook de toewijzing van projectmiddelen zetten de HCA-diensten erg onder druk. De eigenheid, subsidiëring en verdere uitbouw van de CIG werd meermaals in een overleg besproken en verder uitgewerkt. Er wordt gewerkt aan de verdere uitbouw van de provinciale diensten voor Pleegzorg. Hoe wordt verder gewerkt met de Centra voor Actieve Netwerkontwikkeling en Omgevingsondersteuning (CANO) en de proeftuinen in de jeugdzorg?

In de schoot van de sector startten we dit jaar een Commissie Modulair kader op om alle ontwikkelingen rond de verdere uitbouw of differentiatie van de modules op te volgen. Deze commissie werd een echte drijvende kracht en adviseerde permanent aan het sectoraal directiecomité. Dat gebeurde onder meer over de aanpassing en toegankelijkheid van modules, het schakelen en combineren van modules, het berekenen van de bezetting en de vergelijking van modules over agentschappen.

Over radicalisering, vluchtelingen en politieoptreden...

Jeugdhulp staat midden in de samenleving en wordt geconfronteerd met de grote maatschappelijke thema's. Radicalisering van jongeren, de vluchtelingen crisis en de relatie met de politie verdienen specifieke aandacht.

Radicalisering

Naar aanleiding van de terreuraanslagen door extremistische jongeren werd ingezoomd op de veiligheidsrisico's en de sociale en de samenlevingsproblemen. Het vermijden, beheersen en bestrijden van gewelddadig extremisme is een uiterst complex probleem. Als Vlaams Welzijnsverbond formuleerden we mee aanbevelingen in de strijd tegen radicaliserende jongeren.

Er is nood aan een breed en gericht preventiebeleid. Ook de jeugdhulp heeft een verantwoordelijkheid om radicalisering van jongeren te voorkomen. De brede instap, crisishulp en de rechtstreeks toegankelijke mobiele en ambulante hulp kunnen hierin een rol spelen. In de jeugdhulp zijn tal van acties en projecten aan de gang. Om radicalisering te voorkomen, moet men inzetten op tewerkstelling voor deze risicjongeren. De jeugdhulp kan een complementaire rol spelen ter preventie van en in de aanpak van radicaliserende minderjarigen. Ook vorming van de jeugdhulpverleners over de processen en risico's op radicalisering is belangrijk. De acties moeten passen in de reeds bestaande structuren, zodat er ingezet kan worden op het integreren van de aanpak van radicalisering in het integraal beleid van de jeugdhulp.

Niet-begeleide minderjarige vreemdelingen

Naar aanleiding van de vluchtelingencrisis kwam de behoefte aan voldoende en kwaliteitsvolle opvang van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV) sterk naar boven. Een commissie die hiervoor speciaal in de sector werd opgericht hield de vinger aan de pols en is de drijvende kracht voor nieuwe visies op deze specifieke opvang.

Jeugdhulp en politie

Een interventie van de politie op vraag van een jeugdhulpvoorziening leidde eind 2015 tot een incident. Het Snelle Respons Team schoot een verfkogel af op een veertienjarig Syrisch meisje in crisis. Een betreurenswaardig incident, waaraan we niet zomaar konden voorbijgaan.

Omdat agressiepreventie uiterst belangrijk is, beklemtoonden we de professionaliteit van alle medewerkers in de organisaties van jeugdhulp. Het gepast omgaan met crisis en agressie maakt reeds lang deel uit van de jeugdhulpverlening. Om een escalatie te vermijden en de crisis veilig af te handelen werd er een beroep gedaan op de politie. Daarbij moet de fysieke en psychische integriteit van minderjarigen, zeker in een jeugdhulpvoorziening, toch maximaal gevrijwaard worden en blijven vooropstaan. Om herhaling van situaties zoals deze te vermijden, moet er dringend meer duidelijkheid komen over het inschakelen van politie in en door de jeugdhulp.

Samen met onze leden ijveren we voor een werkbaar kader voor de moeilijke mix van jeugdhulp en politie. Hierbij zullen we ons niet alleen focussen op bijstand en interventie van politie, maar ook op gegevensuitwisseling, beroepsgeheim, ondervragingen, seinen van minderjarigen en overleg met de politie. De jeugdhulp heeft ook hier een eigen positie en verantwoordelijkheid.

Een nieuw decreet Jeugd(sanctie)recht

De zesde staatshervorming van 2011 hevelt belangrijke bevoegdheden van het jeugdrecht over naar Vlaanderen. De Vlaamse gemeenschap krijgt nu de bevoegdheid om maatregelen te bepalen ten aanzien van minderjarigen die een als strafbaar omschreven feit hebben gepleegd. In een conceptnota van de Vlaamse regering worden de contouren voor het ontwikkelen van een decreet jeugd(sanctie)recht vastgelegd.

Als verbond onderschreven we de Vlaamse basisprincipes en accenten die reeds jarenlang een uitgangspunt zijn. We leggen onze eigen accenten in de besprekingen die nog volop aan de gang zijn. Zeker de afstemming van dit jeugd(sanctie)recht met de jeugdhulp en de samenwerking met magistraten en gemeenschapsinrichtingen zijn voor ons belangrijke en gevoelige items.

INFO: [Jan Bosmans](#) en [Eddy Van den hove](#), tel. 02 507 01 24 en 02 507 01 23

TOEKOMST KINDEROPVANG KRIJGT VORM

2015 stond vooral in het teken van de implementatie van het nieuwe decreet baby's en peuters, dat sinds 1 april 2014 van kracht is. Verder was er aandacht voor de toekomst van de gezinsopvang en het werknemersstatuut, de buitenschoolse opvang en de sociale functie van de kinderopvang. Na meer dan 25 jaar namen we afscheid van Jeannine Vanden Broucke als stafmedewerkster voor de kinderopvang. Op 1 augustus 2015 gaf zij de fakkel door aan Ann Van den brande.

Decreet baby's en peuters

Via het voortgangsoverleg bij Kind en Gezin volgden we de transitie op en stonden we stil bij zaken die verbeterd en verfijnd konden worden. Hierbij streefden we naar deregulering en administratieve lastenvermindering. Midden 2015 leidde dit tot enkele aanpassingen in de uitvoeringsbesluiten inzake subsidie, vergunning en procedure.

Het Verbond heeft in dit overleg erg gelobbyd om de norm omtrent het aantal aanwezige kinderen in verhouding tot de vergunde capaciteit te wijzigen. Met succes! Van bij de inwerkingtreding van het decreet mochten er nooit meer kinderen tegelijkertijd aanwezig zijn dan het aantal vergunde kinderopvangplaatsen. Dit had niet alleen financiële consequenties, maar betekende ook een verlies aan flexibiliteit in het opnamebeleid, wat dan weer gevolgen had voor de sociale functie.

Ook al gaf Kind en Gezin aan om geen aanpassingen te doen, toch konden we bekomen dat er flexibiliteit mogelijk werd inzake aanwezigheden in de groepsopvang. Dit wordt opgenomen in het mozaïekdecreet dat in 2016 op de Vlaamse Regering geagendeerd wordt.

Pedagogische ondersteuning

In het najaar lag het ontwerpbesluit met betrekking tot de erkennings- en subsidievoorwaarden voor organisatoren van pedagogische ondersteuning voor advies voor op het raadgevend comité van Kind en Gezin. Het sectoraal directiecomité kinderopvang ging met dit voorstel niet akkoord zonder bijkomende middelen. Ons tegenvoorstel, waarbij elke organisator met een capaciteit groter dan achttien vergunde plaatsen beschikt over een (pedagogisch) gekwalificeerd persoon en zich engageert tot deelname aan een netwerk over pedagogisch beleid, werd gevolgd.

Organistoren gezinsopvang zouden daarnaast zelf mogen instaan voor de opmaak van de attesten die bepalen hoeveel kinderen men mag opvangen. Dit voorstel werd in een besluit gegoten en zal in het voorjaar van 2016 aan de Vlaamse Regering ter goedkeuring worden voorgelegd. Het Verbond blijft ondertussen pleiten voor een versterking van de pedagogische functie in de sector, wat alleen mogelijk is met extra middelen.

Overleg met Kind en Gezin

Het directiecomité kinderopvang nodigde op 23 april 2015 administrateur-generaal Katrien Verhegge en transitie-manager Dieter Vanhecke van Kind en Gezin uit voor overleg. Hierbij werd ingegaan op enkele actuele dossiers, zoals de sociale functie van de kinderopvang, lokale diensteneconomie, toekomst van de gezinsopvang, het financieringsmodel, vrijetijdsbesteding voor schoolgaande kinderen, transparantie rond financieel beheer en de compensatieregeling voor wie minder subsidie ontving dan voorheen.

Dit laatste thema vormde zowat de rode draad doorheen het hele jaar. Het zal ook het thema van de sectorale ledenvergadering van 2016 worden.

Knelpuntennota

Vanuit de coördinatiecomités en de sectorale ledenvergadering van februari 2015 klonk zeer duidelijk het signaal dat de knelpunten betreffende de attesten die bepalen hoeveel de ouderbijdrage bedraagt, zwaar doorwogen, zowel voor voorzieningen als voor gezinnen. Het Vlaams Welzijnsverbond werkte een knelpuntennota uit en bezorgde deze aan Kind en Gezin, die oor had naar de geschetste problemen. Het aanvraagstelsel voor attesten werd bijgestuurd. Zo kunnen organisatoren nu ook in naam van de ouder een attest aanvragen of raadplegen. Anderzijds betekent deze actievare rol in het ondersteunen van ouders voor organisatoren weer extra inspanningen en administratieve lasten.

Op hetzelfde moment wijzigde het stelsel van de ouderbijdrage in de inkomensgerelateerde kinderopvang. Deze veranderingen, zoals de aanpassing van het minimumtarief naar 5 euro, gelden voor ouders die vanaf 1 mei nieuwe attesten of herberekeningen van hun tarief aanvragen. Op 1 januari 2016 werden de aangepaste tarieven voor iedereen van toepassing. Om dit vlot te laten verlopen en tijdig te kunnen inspelen op eventuele problemen, organiseerde Kind en Gezin maandelijks een stakeholdersoverleg waarin ook het Verbond zetelde.

Compensatiedossier

Het compensatiedossier baarde de organisatoren heel wat zorgen. Het was de eerste keer dat organisatoren die minder subsidies kregen dan voor de invoering van het nieuwe subsidiesstelsel, een financiële compensatie konden aanvragen. Wanneer men dit jaar geen compensatie aanvraagde, kan men ook de volgende jaren hierop geen aanspraak maken. Eerst werd gesteld dat de organisatoren voor het einde van het jaar zelf een aanvraag moesten indienen, maar eind november kwam het bericht dat Kind en Gezin de berekeningen zelf zou doen. De ontvangen berekeningen waren echter voor heel wat leden niet duidelijk en een detailberekening was wenselijk. Dit wordt verder onder de loep genomen in 2016.

Daarnaast lijstte het directiecomité kinderopvang gedurende het jaar nog heel wat financiële knelpunten op, die werden voorgelegd aan Kind en Gezin. Het ging hier onder meer om de berekening van de gemiddelde leeftijd van de medewerkers, de VIA-middelen en het RSZ-tekort in de gezinsopvang. Veel van deze problemen hadden te maken met een gebrek aan transparantie en duidelijkheid in het subsidiesstelsel. Het ontbreken van detailberekeningen bij betaalbrieven en een gebrekkige informatie over tijdstippen van uitbetalingen zijn de belangrijkste voorbeelden.

Samenwerking ondersteunen

Om de samenwerking tussen de leden te versterken, hen beter en meer te ondersteunen bij hun specifieke opdrachten en kennisdeling te stimuleren, besliste het sectoraal directiecomité kinderopvang om enkele intervisie(werk)groepen op te richten of te heractiveren en een digitaal platform ter beschikking te stellen.

Onze leden kunnen participeren aan de werkgroepen pedagogische ondersteuning, inclusieve opvang, lokale diensteneconomie en flexibele opvang. Deze vier werkgroepen werken in opdracht van het sectoraal directiecomité kinderopvang en houden de vinger aan de pols in het kader van snelle en gepaste beleidsadviesing. In december gingen de eerste werkgroepen door. De intervisies gaan vooral in 2016 door. In functie van efficiënte kennisdeling tijdens de transitieperiode, zal er vanaf 2016 een digitaal platform beschikbaar zijn op de verbondswebsite. Doel is om documenten, instrumenten en leidraden die door leden worden uitgewerkt, te delen met elkaar.

Het directiecomité boog zich het voorbije jaar ook over het sectorale beleidsplan kinderopvang. Dit in het verlengde van het algemene beleidsplan van het Vlaams Welzijnsverbond, waarrond gedurende de komende vier jaar (2016-2020) gewerkt zal worden.

Uitbreidingen in 2015

In uitvoering van het Strategisch Actieprogramma Limburg in het Kwadraat 2013-2019 (SALK) besliste Kind en Gezin en de provincie Limburg over de toewijzing van 90 bijkomende kinderopvangplaatsen met inkomenstarief in de groepsopvang. Dit ter verwezenlijking van een eerdere beslissing van de Vlaamse Regering in 2014, ter ondersteuning van de tewerkstelling en preventie van kinderarmoede. Eén van onze leden kreeg hiervoor een principieel akkoord.

Midden juli deed Kind en Gezin een oproep voor kandidaten voor nieuwe subsidies voor de kinderopvang. Het totaal budget voor uitbreiding bedroeg 7,3 miljoen euro. Voor de groepsopvang was er 1,5 miljoen euro voor extra plaatsen met basissubsidie (trap 1). Het grootste deel was voorzien voor de omschakeling van 1005 bestaande, nog niet gesubsidieerde plaatsen. Een ander deel was voor 338 nieuw te vergunnen plaatsen.

Vijf miljoen euro was bestemd voor plaatsen met subsidie inkomenstarief (trap 2), goed voor ongeveer 835 extra plaatsen: voor de omschakeling van 364 bestaande plaatsen en het creëren van 471 nieuwe plaatsen. Bij groepsopvang is enkel het laagste tarief mogelijk (trap 2B) zodat binnen het budget aan zoveel mogelijk plaatsen een subsidiebelofte kon gegeven worden. Het verbond betreurt deze keuze. Gezinsopvang kreeg wel meteen het hoogste tarief (trap 2A), aangezien de kostprijs voor een subsidieerbare plaats inkomenstarief in de gezinsopvang lager ligt.

Tenslotte was er 800.000 euro, waarmee 1235 bestaande plaatsen met subsidie inkomenstarief (trap 2) omgeschakeld konden worden naar subsidieerbare plaatsen met plussubsidie voor de sociale functie (trap 3). Zowel aanvragen voor gezinsopvang als voor groepsopvang kwamen in aanmerking. Het verbond vindt het positief dat de sociale functie verder uitgebouwd wordt en kwetsbare gezinnen meer ondersteund kunnen worden. Wegens het beperkte budget en de strikte programmatiecriteria zijn echter heel wat van onze leden op hun honger blijven zitten.

Gezinsopvang

Voor de gezinsopvang stonden er dit jaar twee belangrijke thema's op de agenda: het proefproject werknemersstatuut en de toekomst van de gezinsopvang.

Het **proefproject werknemersstatuut** voor onthaalouders startte op 1 januari 2015 met 120 voltijdse equivalenten uit de private sector. We zorgden voor een geografische spreiding over een achttal organisatoren gezinsopvang. Het project werd op de voet gevolgd door het Vlaams Welzijnsverbond in de technische werkgroep op Kind en Gezin. Samen met SOM, VVSG, de verschillende vakorganisaties en externe instanties zoals RSZ, RVA en FOD financiën gingen we op zoek naar mogelijkheden om het proefproject zo vlot mogelijk te laten verlopen. We richtten een interne projectgroep op voor de begeleiding, ondersteuning en intervisie van de geselecteerde diensten.

Samen met de vakbonden en de overheid bereidden we de evaluaties voor om in 2016 alle mogelijkheden en beperkingen op organisatorisch, juridisch en financieel vlak op te nemen in een eindrapport.

De **toekomst van de gezinsopvang** stond op de agenda tijdens ons overleg met de administrateur generaal van Kind en Gezin, Katrien Verhegge. We bespraken met haar onze bezorgdheid over de gezinsopvang, maar zagen tegelijkertijd ook de mogelijkheden en opportuniteiten voor de toekomst. We vroegen Kind en Gezin om initiatief te nemen om samen met de sector na te denken over de toekomst van de gezinsopvang.

Met een afvaardiging uit het sectoraal directiecomité kinderopvang startten we met een eigen traject en formuleerden we een toekomstvisie voor de gezinsopvang. In september nodigden we het VBJK uit om ons de evolutie en maatschappelijke tendensen in Vlaanderen en de buurlanden te schetsen.

In oktober werd een sterkte-zwakke analyse afgenomen met de verantwoordelijken en directies voor onthaalouders en kinderdagverblijven. We kregen vooral een goed zicht op de sterktes en zwaktes van de werking van een dienst, maar nog te weinig over de werking van de onthaalouders. Daarom brachten we in november in Limburg en West-Vlaanderen een groep van onthaalouders samen. Na de focusgroepen met de verantwoordelijken en de onthaalouders bekeken we in de werkgroep waar er kansen en bedreigingen zaten, hoe we de sterktes konden behouden en de zwaktes konden ombuigen naar opportuniteiten.

Buitenschoolse kinderopvang

Na de Staten-Generaal over de toekomstperspectieven voor de opvang en vrije tijd van schoolkinderen was het wachten op de conceptnota van de Vlaamse overheid, die op 17 juli 2015 werd gelanceerd. Het concept beoogt in eerste instantie een integratie van het opvang- en vrijetijdsaanbod, zodat kinderen kwaliteitsvolle ontplooiingskansen hebben en ouders kunnen werken en zich ontplooiën. Het aanbod wordt via samenwerkingsverbanden onder regie van de gemeenten afgestemd tussen alle actoren in een volwaardig partnerschap.

De Vlaamse overheid wil de lokale samenwerking faciliteren en door een niet normatief referentiekader de kwaliteit van de opvang en vrije tijd ondersteunen. Er wordt uitdrukkelijk een zorgzame transitieperiode voorzien, waarbij de bestaande voorzieningen die door Kind en Gezin gefinancierd worden in eerste instantie behouden blijven. Op termijn moeten de lokale besturen de financiering opnemen.

De conceptnota bevat heel wat positieve vooruitzichten en sterktes, waar we ons als Verbond in kunnen vinden. Het grootste knelpunt is echter de keuze voor de decentralisatie van regie en financiering van het aanbod.

Na de zomer finaliseerden we samen met de leden van het directiecomité onze standpuntennota. We zetten maximaal in op beleidsbeïnvloeding tijdens de adviesfase. We ontmoetten diverse commissieleden, parlementariërs, kabinetsmedewerkers en minister Vandeurzen en lichtten ons standpunt toe. Dankzij de actieve betrokkenheid bij de SAR en de SERV vinden we de krachtlijnen van ons standpunt ook in hun formeel advies terug.

De Vlaamse overheid houdt echter voet bij stuk: de decentralisatie van regie en financiering op lange termijn blijft belangrijk in de definitieve (bis)conceptnota, die uiteindelijk op 18 december 2015 werd goedgekeurd.

We maken daarom ook werk van de ondersteuning van onze leden om hun lokale positie te versterken en zich lokaal proactief te profileren. We werkten een checklist uit en samen met de leden startten we een traject naar een lokale samenwerking, waarin de voorzieningen voor buitenschoolse opvang een voorname rol blijven spelen.

Sociale functie

De invloed van het nieuwe decreet voor baby's en peuters laat zich sterk voelen, ook wat betreft de sociale functie in de kinderopvang. De leden merkten dat de inspanningen die ze de laatste jaren hebben geleverd op de helling komen te staan. We lieten onze stem horen bij Kind en Gezin en drongen aan om de gevolgen van het decreet op de sector en de gezinnen in kaart te brengen en te monitoren. Onze werkgroep bundelde alle opmerkingen en factoren die de sociale functie belemmeren. De stuurgroep sociale functie van Kind en Gezin pikte dit op en bezorgde deze en andere aandachtspunten aan de voortgangsgroep op Kind en Gezin.

In opdracht van het sectoraal directiecomité formuleerde men in een werkgroep een algemene verbondsvisie op de sociale functie van kinderopvang. Vanuit een brainstorm werden de belangrijkste elementen benoemd en samen met het directiecomité formuleerden we een ambitietekst, waarmee het verbond zich ertoe verbindt de leden te sensibiliseren en te stimuleren om de sociale functie in de kinderopvang te versterken. Een duidelijke opdracht waar we in 2016 meteen mee van start gaan.

INFO: Jan Bosmans, tel. 02 507 01 24, Barbara Devos, tel. 02 507 01 42, Ellen Maris, tel. 02 507 01 40 en Ann Van den Brande, tel. 02 507 01 21.

ONDERSTEUNING VAN PERSONEN MET EEN HANDICAP BEREIDT OMWENTELING VOOR

Perspectief 2020 krijgt steeds meer vorm. In 2015 werd de grootste omwenteling in jaren in de sector voorbereid. In dit korte bestek bespreken we enkele hoofdaccenten.

Multifunctionele Centra en Flexibel Aanbodscentrum Meerderjarigen

De Multifunctionele Centra (MFC) zijn al gestart in 2012. Het Flexibel Aanbodscentrum Meerderjarigen (FAM) ging een tweetal jaar later van start. Doordat eind 2014 alle voorzieningen voor meerderjarigen, een beetje onverwachts, de kans kregen in te stappen in FAM, werken alle voorzieningen vanaf 2015 in een regelluw kader.

In 2015 moest een regelgeving voor FAM en MFC uitgewerkt worden. Even werd overwogen of het geen optie was de beheersovereenkomsten definitief te verlengen. Een volledige sector in een experimenteel kader was voor de overheid echter geen optie. Wij gingen akkoord dat er een minimale regelgeving kwam. Na verschillende ontwerpen slaagden we er in de zomer in met alle partijen tot een akkoord te komen over de ontwerpteksten. De definitieve goedkeuring is voorzien voor begin 2016.

Initieel was het de ambitie om een output uit te werken, die gerelateerd was aan de zorgzwaarte. Gaandeweg werd duidelijk dat dit op korte termijn niet haalbaar was voor FAM. Met het oog op regelluwte en de korte transitieperiode naar de Persoonsvolgende Financiering (PVF), werd ervoor geopteerd om de output niet verder te concretiseren dan het bepalen van een aantal te behalen begeleidingsovereenkomsten.

Voor de MFC had de output reeds vorm gekregen in 2014. In alle beheersovereenkomsten MFC werd vanaf 2015 voorzien in een bepaling over de output met drie elementen: het aantal begeleidingsovereenkomsten, het bewijzen van personeelspunten aan de hand van een tabel met gewichten en een kwalitatieve analyse. Bij het opstellen van de regelgeving MFC werden deze bepalingen echter terug in vraag gesteld. Uiteindelijk werd voor de MFC voor dezelfde piste gekozen als bij FAM: het aantal te behalen begeleidingsovereenkomsten.

Eind 2014 werd duidelijk dat de methodiek die gebruikt werd om de werkingskosten voor FAM en MFC te bepalen niet voor alle startjaren gelijk was toegepast. Na heel wat signalen besliste het VAPH om voor alle in 2012, 2013 en 2014 gestarte MFC een herberekening te doen. Dit resulteerde voor sommige voorzieningen in een hoger en voor andere in een lager bedrag.

Rechtstreeks toegankelijke hulp

In 2015 werd het besluit Rechtstreeks toegankelijke hulp (RTH) aangepast. Vanaf 2016 worden de schotten tussen de functies dagopvang, begeleiding en verblijf opgegeven: er komt voor de cliënt een te besteden puntenpot van 8 punten. Cliënten mogen zelf de functies inzetten zoals ze dat wensen. Er kan wel samenwerkend worden tussen voorzieningen via het uitwisselen van personeelspunten. De overheid streeft naar schaalvergroting, wat betekent dat voorzieningen minstens 35 punten moeten hebben om een erkenning te krijgen. Er wordt voorzien in een overgangsregeling voor voorzieningen die erkend werden voor RTH maar voor minder dan 35 personeelspunten.

Thuisbegeleiding

In de loop van 2015 werd de regelgeving thuisbegeleiding versoepeld conform de evoluties in andere werkvormen en het besluit thuisbegeleiding werd afgestemd op de veranderingen in de rechtstreeks toegankelijke hulp.

Het bleef lang stil over de positie van thuisbegeleiding in het nieuwe zorglandschap. Ons comité thuisbegeleiding vraagt het behoud van een apart kader voor rechtstreeks toegankelijke thuisbegeleiding. Daarnaast willen zij vergunde aanbieders worden voor de niet-rechtstreeks toegankelijke thuisbegeleiding. Een standpunt dat wordt gesteund door ons directiecomité. De taskforce persoonsvolgende financiering van het VAPH nam eind 2015 het standpunt in dat de diensten thuisbegeleiding zich voor de volwassenenwerking net als alle andere werkvormen moeten situeren als rechtstreeks toegankelijke hulp, vergunde aanbieder of beiden.

De personeelsomkadering in thuisbegeleiding is gunstiger dan die van rechtstreeks toegankelijke hulp. Er zou een overgangperiode van 4 jaar zijn om stapsgewijs over te schakelen naar de omkadering van de rechtstreeks toegankelijke hulp. Het valt af te wachten of ook de minister deze denkpiste volgt. Begin 2016 is hierover verder overleg gepland. Het Vlaams Welzijnsverbond blijft ijveren voor een hogere personeelsomkadering om het hoge niveau van doelgroepspecifieke expertise te kunnen behouden.

Centra ambulante revalidatie

De centra ambulante revalidatie (CAR) werden op 1 juli 2014 overgeheveld naar Vlaanderen. Ze werken op dit ogenblik nog met de conventie van het RIZIV. Hoofdstuk 3 van deze conventie bepaalt per doelgroep welke artsenspecialisatie aanwezig moet zijn en hoeveel prestaties per jaar per doelgroep gerealiseerd moeten worden. Uit onze bevraging bij de leden bleek dat verschillende centra niet kunnen voldoen aan deze voorwaarden, onder meer door een gebrek aan gespecialiseerde artsen. Dank zij onze acties werd dit hoofdstuk van de conventie opgeschort tot 1 oktober 2016.

Tegen 31 december 2017 moet een nieuw Vlaams beleid uitgetekend worden. De sector bereidt zich hierop voor. We werken aan een toekomstvisie die we in 2016 willen bespreken met de overheid. Een belangrijk element daarin is de plaats van de centra in Vlaanderen. De sector kiest ervoor om gesitueerd te worden binnen het domein geestelijke gezondheidszorg. Ook in de Gids Geestelijke Gezondheidszorg worden de centra genoemd als behorend tot de sector gespecialiseerde geestelijke gezondheidszorg.

Persoonsvolgende financiering

De uitwerking van de persoonsvolgende financiering (PVF) is hét meest cruciale element in perspectief 2020. Het decreet van april 2014 wordt nu vertaald in uitvoeringsbesluiten. Onze commissies hebben hard gewerkt aan proactieve voorstellen. Het sectoraal directiecomité bewaakte de strategische lijnen. Op niveau van het VAPH werkten we actief mee in de Taskforce persoonsvolgende financiering. We houden de vinger aan de pols om het draagvlak in de sector te behouden. We informeren onze leden over de ontwikkelingen via de COC-vergaderingen en de druk bijgewoonde PVF-updates in juni en december.

We overlopen kort de verschillende topics in de persoonsvolgende financiering.

In een technische werkgroep werden de methode van **budgetbepaling** en de budgetcategorieën ontwikkeld. Wij werkten hieraan mee. Voor ons was het belangrijk dat de budgetcategorieën voldoende gedifferentieerd zijn volgens de zorggraad en dat het Zorgzwaarte-instrument (ZZI) voor de laagste budgetcategorieën niet moet worden afgenomen.

Om het proces van **toeleiding** te simuleren, werden de Diensten Ondersteuningsplan (DOP), de diensten maatschappelijk werk en de Multidisciplinaire Teams (MDT) betrokken. Zij hebben voor een honderdtal dossiers de voorlopig ontwikkelde sjablonen van de ondersteuningsplannen en de methodiek van budgetbepaling uitgetest. Voor de budgetcategorieën werd beslist om geen simulatie te doen. Er wordt wel een wetenschappelijk onderzoek voorzien dat vanaf midden 2016 minstens twee jaar de invoering van de PVF grondig op zijn effecten op micro, meso en macroniveau bestudeert. Op basis daarvan zal worden bijgestuurd indien nodig.

Budgethouders zullen zich kunnen laten bijstaan door **bijstandsorganisaties**. Wij vinden het belangrijk dat mensen de vrije keuze hebben om zich al of niet door een bijstandsorganisatie te laten bijstaan, en dat er meerdere bijstandsorganisaties zijn. In de voorjaar werd daarvoor een Besluit van de Vlaamse regering ontwikkeld dat de taken en de financiering regelt.

Het **basisondersteuningsbudget** is de zogenaamde trap 1 van de persoonsvolgende financiering. Het is een vrij besteedbaar bedrag van 300 euro per maand voor de organisatie van zorg en ondersteuning, dat uitgekeerd wordt door de Vlaamse zorgverzekering. Principieel zijn we voorstander van dit basisondersteuningsbudget. Het is minstens basaal een soort recht op zorg via een verzekeringssysteem. We willen echter goed gemonitord zien wat de reële besteding en de reële preventieve effecten zijn.

Een belangrijk aandachtspunt is de mogelijkheid tot **respijtzorg** in het nieuwe kader van de PVF. Hoewel iedereen het belang van respijtzorg ten volle onderschrijft, is tot op heden nog maar gedeeltelijk een oplossing gevonden om het vlot te laten verlopen. Respijtzorg in het kader van rechtstreeks toegankelijke hulp is uiteraard geen probleem. De vraag stelt zich vooral hoe budgethouders van trap 2, die geen woonondersteuning in hun ondersteuningsplan hebben, toch vlot kunnen gaan logeren. Daartoe hebben we al meerdere denkpijpen ontwikkeld.

Een aantal **specifieke werkvormen** dienen uit de PVF te worden gehouden, omdat hun werking zeer specifiek is. Het gaat om de observatie- en behandelingsunits, de werking voor geïnterneerden en de vrijetijdzorg. We hebben hiervoor nota's ontwikkeld en dit bepleit op beleidsniveau.

Een zeer belangrijke topic is wie straks de **vergunde zorgaanbieders** zullen zijn. Wij vinden dat alle aanbieders van niet rechtstreeks toegankelijke zorg die meerdere cliënten ondersteunen, een vergunning van het VAPH nodig hebben. Enerzijds om de kwaliteit van de ondersteuning van de cliënt te garanderen via kwaliteitseisen vanuit de overheid. Anderzijds is het voor ons essentieel dat alle spelers op de markt straks aan dezelfde voorwaarden werken. Dat vergunde aanbieders geen winstoogmerk hebben, is eveneens essentieel voor ons.

Een ander Besluit van de Vlaamse regering handelt over de **besteding van het zorg-gebonden budget**. Besteding bij vergunde aanbieders via cash of voucher is volgens ons een onderhandelde en geen eenzijdige keuze. De verantwoording naar de overheid willen we zeer sober houden. Het sluiten van overeenkomsten met de budgethouders, moet voldoende zijn als verantwoording voor de overheid om de voucher uit te betalen. Het is de voorziening en de cliënt zelf die bewaken of de overeenkomst wordt nageleefd.

Verder willen we dat de personen die met cash bij ons zorg inkopen, dezelfde **organisatiegebonden kosten** genereren, dan diegene met voucher. Voor de vaststelling van de organisatiegebonden kosten hebben we vanuit het Vlaams Welzijnsverbond voorbereidend studiewerk gedaan en een voorstel ingediend.

Erg belangrijk is de toekomstige rol en afstemming van de **infrastructuursubsidies** (VIPA) op de PVF. Het regeerakkoord vermeldt nog VIPA-tussenkomst voor minderjarigen en voor volwassenen met zware zorgnoden. De betaalbaarheid van woningen zal ook daarvan afhangen. Wij dringen al erg lang aan op duidelijkheid. In het voorjaar ontwikkelde een kleine werkgroep denkrichtingen. De minister gaf recent groen licht om dit verder uit te werken.

De ontwikkeling van een nieuwe financiering voor nieuwe cliënten is één zaak. De invoering ervan en de overgang voor alle bestaande cliënten naar het nieuwe systeem is een andere zaak. Samen met SOM dach-

ten we na over een **transitieplan**, dat we in het voorjaar indienden op de Taskforce. In de zomer werd politiek beslist dat de transitie voor de meerderjarigen zal gebeuren op 1 januari 2017. Wij hadden liever geen datum vastgepinde op deze transitie. Eind 2015 waren immers nog teveel elementen niet uitgeklaard.

Hoe meer de uitwerking van de persoonsvolgende financiering voor meerderjarigen vorm krijgt, hoe vaker de vraag wordt gesteld wanneer de **minderjarigen** de overstap maken. Het decreet PVF geldt voor alle personen met een handicap, dus ook voor minderjarigen. Trap 1, het basisondersteuningsbudget en de rechtstreeks toegankelijke hulp, treden gelijktijdig in werking bij meerder- en minderjarigen. Van bij aanvang is ervoor gekozen om voor trap 2 eerst de piste van de meerderjarigen uit te werken. Het VAPH startte in 2014 met de uitwerking van een zorgzwaarte-instrument voor -18 jarigen. Op dit moment wordt dit getest. De inschalingen lopen nog tot een eind in 2016.

In maart verscheen de eerste **conceptnota 'implementatie trap 2 minderjarigen'**. Daarin kwam de spanning tussen het decreet Integrale Jeugdhulp en het decreet PVF naar voor: zorg op basis van individueel bepaalde zorgzwaarte, regie in handen van de cliënt en loslaten van de capaciteit van de voorzieningen in de PVF tegenover een capaciteitsgestuurd aanbod omschreven in typemodules en modules en regie door de toegangspoort. Wij adviseerden de minister om een duidelijke keuze te maken. Midden juni stelde de minister dat hij opteert voor één model dat ervoor zorgt dat de eigen regie van de zorgvrager wordt gerespecteerd en dat tegelijkertijd voldoende garanties bevat voor regievoering in geval van complexe zorgvragen, verontrusting en gerechtelijke jeugdhulp. Het was wachten tot begin 2016 op een nieuwe conceptnota.

INFO: [Diane Serneels](#), tel. 02 507 01 26, [Evelien Devriese](#), tel. 02 507 01 28, [Hilde Verstricht](#), tel. 02 507 01 27 en [Fanny De Langhe](#), tel. 02 507 01 39.

COMMISSIE KWALITEIT: IN DE BAN VAN KWALITEITSINDICATOREN

Het Vlaams Welzijnsverbond ondersteunt de leden bij de uitbouw van hun kwaliteitsbeleid. Hierbij vertrekkend we vanuit een evenwichtsoefening tussen de wensen en behoeften van de gebruiker en zijn context, de eisen en verwachtingen van de overheid en de mogelijkheden van de organisatie. Het Vlaams Welzijnsverbond volgt de beleidsontwikkelingen rond kwaliteit op, participeert aan het overleg en gaat in dialoog met Zorginspectie en de betrokken administraties. Hoofdmoot op de agenda van de commissie Kwaliteit in 2015 was het thema 'kwaliteitsindicatoren'.

Naar een visie op kwaliteitsindicatoren

"Zijn we goed bezig?" vroegen welzijnsorganisaties zich af voor de kwaliteitsdecreten aan de orde waren. Nu wordt expliciet gevraagd om dat te objectiveren en na te gaan waar kwaliteitsverbetering aan de orde is.

Vanuit de eigenheid van de welzijnssector is het niet evident om het effect van hulpverlening te vatten. Wat is goede hulpverlening? Cruciaal is de relatie tussen cliënt en ondersteuner of begeleider en het proces dat gelopen wordt. Is het niet belangrijker om te focussen op het proces in plaats van uitsluitend resultaat te willen halen? Een goed resultaat binnen de hulpverlening is immers verschillend voor alle betrokkenen én verschilt van doelgroep tot doelgroep. In dit kader is een 'indicator' een geladen begrip. Zeker indien een indicator alleen gezien wordt als een cijfer. Een hulpverleningsrelatie valt immers niet te vatten in een cijfer.

Belang van de zoektocht

De druk om te meten wordt steeds groter. De overheid stelt voor verschillende sectoren indicatoren op en Zorginspectie zoekt manieren om toezicht te houden aan de hand van deze indicatoren. De gebruikers en bij uitbreiding de samenleving vragen een transparant beeld over de kwaliteit van de zorg en de overheid gaat steeds actiever in op deze vraag.

De commissie Kwaliteit stelt dat een indicator slechts een middel is om de geleverde kwaliteit zichtbaar te maken. Belangrijker dan de indicatoren op zich is het zoekproces naar de indicatoren. Dan pas komt er dialoog en diepgang in wat de visie op kwaliteit is. Een gedragen visie in de organisatie biedt immers nog geen garantie dat iedereen daaraan eenzelfde invulling geeft. De discussie over waarden staat daarbij centraal. Zoeken naar indicatoren is in die zin een relationeel verhaal, dat niet objectief maar intersubjectief wordt ingevuld.

Het expliciteren van wat goede ondersteuning of dienstverlening is, kan op allerlei manieren gebeuren. Maar om te toetsen of de geleverde kwaliteit ook de gewenste kwaliteit is, heb je knipperlichten nodig, en dus indicatoren.

Visie op indicator

De commissie Kwaliteit liet zich bij het uitwerken van een visie op kwaliteitsindicatoren inspireren door praktijkvoorbeelden uit de ouderen- en de gezondheidszorg en door wetenschappelijke inzichten uit Vlaanderen en Nederland.

"Een indicator is een indicatie (een aanwijzing) die iets zegt over een deel van een, meestal complexere realiteit. Een indicator heeft een signaalwaarde, kan al dan niet uitgedrukt worden in cijfers en bevindt zich op een continuüm tussen zeer objectief en eerder subjectief.

Indicatoren verhogen hun waarde naargelang ze minder interpretatie nodig hebben bij de afname. Eerder subjectieve indicatoren verhogen hun waarde naargelang ze bij meerdere personen getoetst worden. Indica-

toren kunnen zich zowel richten op outputfactoren als op de structuur en het (verloop van het) proces zelf. Het is een uitdaging voor welzijnsorganisaties om ook outcome (effectiviteit) te meten.

Een goede indicator moet gekaderd worden binnen een visie (op kwaliteit) en missie en moet de zelfevaluatie ondersteunen. Er zijn meerdere indicatoren nodig om één kwaliteitsaspect te meten. Indicatoren hebben een tijdelijk karakter: ze zijn beperkt houdbaar en worden vervangen wanneer kwaliteitseisen, context, maatschappelijke visie... wijzigen.”

(Tekst goedgekeurd door de Raad van Bestuur op 15 september 2015)

Zinvol aan de slag

De commissie Kwaliteit is ervan overtuigd dat indicatoren zinvol zijn op het niveau van de organisatie. Ze kunnen geplaatst worden binnen de eigen doelstellingen en verbonden worden met de visie en missie van de organisatie. Ze ondersteunen de zelfevaluatie, zetten aan tot diepgaande discussie en maken de visie op kwaliteit concreet.

De indicator moet een meerwaarde bieden voor de medewerkers en mogen hen niet extra belasten met registraties waarvan ze de zinvolheid of het nut niet inzien. Ze moeten kaderen binnen een cultuur van kwaliteitsverbetering. Dan kunnen ze bereikte doelen borgen, continuïteit en stabiliteit garanderen, beweging brengen in een vastlopend dossier, maar ook rust brengen.

De commissie Kwaliteit roept de welzijnsorganisaties op om met indicatoren aan de slag te gaan.

Welzijnsgericht ondernemerschap

De overheid formuleert op alle niveaus indicatoren. De commissie Kwaliteit vraagt om een duidelijk onderscheid te maken tussen erkenningsvoorwaarden, die door de overheid opgelegd worden, en kwaliteitseisen waarbij de voorziening zelf indicator en norm bepaalt en aantoont hoe men zich erop verhoudt.

Een screening van de huidige erkenningsvoorwaarden en kwaliteitseisen dringt zich op. Dit tegen het licht van de nieuwe ontwikkelingen in de sectoren waarbij de gebruiker centraal staat, de verdere responsabilisering van de voorzieningen en de evolutie naar welzijnsgericht ondernemerschap.

Zorginspectie

Het ontwerp van decreet houdende het overheidstoezicht in het kader van het welzijns- en gezondheidsbeleid werd toegelicht op een informatiesessie op 8 mei 2015. Bedoeling is een consistent en rechtszeker kader te bieden dat op intersectorale wijze de basisprincipes vastlegt van de opdrachten en bevoegdheden van de inspecteurs.

Het Vlaams Welzijnsverbond benadrukte in een reactie om het breder kader te schetsen waarin Zorginspectie opereert. Hoe kijkt de overheid naar toezicht en handhaving? Wat is de missie en visie van Zorginspectie? Hoe wordt binnen Zorginspectie gewerkt? Welke procedures treden wanneer in werking? Hoe worden de teams op mekaar afgestemd? Hierin kunnen de bevoegdheden een plaats krijgen. We pleitten ook voor een juridische rechtsgrond via een decreet.

In hun wederwoord motiveerde Zorginspectie hun keuzes. Tot op heden is het decreet echter nog niet goedgekeurd.

Op 29 mei 2015 was de commissie Kwaliteit te gast op de afdeling Zorginspectie Gehandicaptenzorg en Kinderopvang. Daarbij werden we geïnformeerd over de fusie van Zorginspectie in het departement Welzijn,

Volksgezondheid en Gezin, over de start van de inspectiebezoeken bij de onthaalouders en het toezicht op de module zelfevaluatie in de sector Ondersteuning van Personen met een Hanciap. We informeerden de leden hierover via een Informatief.

De commissie Kwaliteit capteert tevens de echo's uit de voorzieningen naar aanleiding van de inspectiebezoeken. Algemene vaststellingen worden teruggekoppeld naar Zorginspectie. We stellen vast dat Zorginspectie zelf zoekend is hoe men best toezicht houdt binnen een regelluw kader en tegelijk voldoende transparantie krijgt over de kwaliteit van zorg in de organisaties. De commissie kwaliteit wil hierover constructief in dialoog gaan met Zorginspectie en de betrokken administraties.

INFO: [Linda Beirens](#), tel. 02 507 01 31

VRIENDSCHAPSRELATIES, GEMEENSCHAPSOPBOUW EN PASTORAAL

In de Commissie Pastoraal wordt gewerkt rond actuele thema's inzake pastoraal bij personen met een beperking. In het voorbije jaar werd verder gewerkt rond 'pastorale inclusie'. Dit vanuit de ideeën van Perspectief 2020 over vermaatschappelijking van de zorg en vanuit de zoektocht naar een (nieuwe) relatie tussen kerk en diaconie.

De Commissie vergaderde vier maal in 2015. Bedoeling is te komen tot een **'adviestekst'** over de verhouding tussen kerkgemeenschap en zorgvoorziening. We richten ons hiermee tot directies en stafmedewerkers van organisaties, kerkelijke middens (vrijgestelden in de pastoraal: priesters, diakens, parochieassistenten,...), en de betrokkenen zelf.

Naast de bespreking van de verschillende ontwerpen van de adviestekst 'Vriendschapsrelaties, gemeenschapsofbouw en pastoraal' werd ook ingegaan op de studiedag rond 'ketenzorg' vanuit de Universiteit Leuven op 12 maart 2015. Er werd een **themanummer** van 'Pastorale Perspectieven' voorbereid rond mensen met een verstandelijke beperking en inclusie. Dit nummer verschijnt in het voorjaar van 2016.

Er werd ook nagedacht over de **toekomst** van de commissie. Teksten produceren is niet de eerste opdracht. Wel uitwisseling organiseren tussen de weinige vrijgestelde en de vrijwillige pastores (leken en priesters) in de voorzieningen en de leden van pastorale werkgroepen. Deze zijn de eerste doelgroep. Er wordt gedacht aan ontmoetingsdagen, intervisiegroepen, uitwisseling tussen diocesane stafmedewerkers, werken rond ethische thema's met de methodiek 'dilemma's in kaart' van de Nederlandse vereniging van zorgaanbieders Reliëf, enz. Daarbij moeten we steeds zoeken naar een meerwaarde voor de basiswerkers.

Het is belangrijk de welzijnssectoren ook aan bod te brengen op de [Elisabeth-website](#) en in Pastorale Perspectieven, het vaktijdschrift voor en door pastores.

INFO: [Dominiek Lootens](#), tel. 03 287 35 72

COMMISSIE PERSONEELSMANAGEMENT ZET IN OP WERKGOESTING EN WERK- BAAR WERK

De missie van de commissie Personeelsmanagement is de ledenvoorzieningen ondersteunen bij de zorg voor hun personeel in relatie tot het bereiken van de organisatiedoelstellingen. Daartoe werkt de commissie mee aan studiedagen en denkt ze mee na over hoe we mensen met goesting aan de slag kunnen houden en werkbaar werk kunnen realiseren in de welzijnsorganisaties.

Langer met goesting aan de slag

Uit de personeelskengetallen 2014 blijkt dat de oudere medewerkersgroep jaar na jaar toeneemt. Langer werken is het adagio geworden. De vraag is hoe we deze mensen langer met goesting aan de slag kunnen houden. De overheid vraagt de werkgevers om werkgelegenheidsplannen op te maken. Cao 104 wil de arbeidsparticipatie van de 45+ers verhogen.

Daarom organiseerde de commissie op 4 februari 2015 een studiedag met als titel "Langer met goesting aan de slag". Jan Verbanck van Voca Training en Consult analyseerde de werkgelegenheidsplannen. Eén van zijn conclusies is om niet alleen zorg te dragen voor de meer ervaren werknemers, maar voor alle werknemers. Een standpunt dat de commissie Personeelsmanagement deelt.

Keynotespeaker Hilda Martens, prof. em. aan de Universiteit Hasselt, schetste een visie op werkbare jobs. Elk individu van elke leeftijd kan in samenspraak met zijn leidinggevende een zo werkbaar mogelijke job uitoefenen, waarin hij zich kan vinden en daardoor werkgoesting heeft. Ook de organisatie draagt bij tot de werkbaarheid van een job door bijvoorbeeld te zorgen dat mensen goed geïnformeerd worden, door een goed onthaal en begeleiding, doordat ze zeggenschap hebben en ook al eens iets kunnen delegeren.

Loopbaanbegeleiding

De commissie Personeelsmanagement wijst op het belang van loopbaanbegeleiding voor alle medewerkers. Zeker binnen de veranderende werkcontexten naar aanleiding van het vraaggestuurd, inclusief en contextgericht werken. De commissie werkte daartoe reeds in 2009 een conceptnota uit.

Om loopbaanbegeleiding in welzijnsorganisaties te faciliteren moeten een aantal voorwaarden vervuld zijn, die een verhoging of een andere inzet van budgettaire middelen vragen. De commissie pleit ervoor te investeren in maatregelen die de kwaliteit van het werk en de arbeidsvreugde verhogen. Het kan hierbij gaan om zorgen voor variatie in taken, taakverdeling, meer contactmogelijkheden via werkoverleg, sociale contacten en ondersteuning, werken aan arbeidsomstandigheden, opleidingsmogelijkheden of loopbaanopbouw.

Men moet moeilijkheden die samenhangen met de functie, zoals tijdsdruk, mentale belasting, vereiste concentratie aanpakken. Er moet aandacht zijn voor autonomie, flexibele regelgeving, werktempo, werkvolgorde, werkmethode, en voor informatie, onder meer over tijdigheid, volledigheid, betrouwbaarheid, duidelijkheid, enzoverder. Daarbij zijn er ook heel wat maatregelen die ondersteunend en stimulerend kunnen werken en die geen verhoging van de budgetten met zich meebrengen. Dat kan bijvoorbeeld door wettelijke kaders flexibel(er) te maken of administratieve verplichtingen te verminderen. Ook de maatregelen die een persoonlijkere invulling van de balans tussen privé en werk een kans geven, vragen niet altijd extra financiële middelen.

Waardengedreven en welzijnsgericht ondernemen

Op 15 december 2015 werd het beleidsplan van het Vlaams Welzijnsverbond 'Wissels naar 2020: waarden-gedreven en welzijnsgericht ondernemen' goedgekeurd door de algemene vergadering. Er werd bewust gekozen om een aparte commissie Medewerkersbeleid te behouden naast de commissie Werkgeverschap.

De commissie Medewerkersbeleid zet een actieplan op om de strategische doelstelling 'het Vlaams Welzijnsverbond ondersteunt de organisaties bij de uitbouw van een zorgzaam medewerkersbeleid waarin medewerkers geïnspireerd worden om verantwoordelijkheid op te nemen bij de realisatie van de organisatiedoelstellingen' te concretiseren. De vaststellingen uit de Medewerkerkengetallen sturen mee de agenda van de commissie.

Zorgambassadeur Lon Holtzer verwoordde naar aanleiding van de personeelskengetallen een belangrijk aandachtspunt: "De welzijnsorganisaties moeten nu gezamenlijk werk maken van een beleid voor instroom om aan de dubbele druk van enerzijds compenserende tewerkstelling en anderzijds de vervangende tewerkstelling te kunnen beantwoorden."

INFO: [Linda Beirens](#), tel. 02 507 01 31

OOK WIJ ZETTEN IN OP DIVERSITEIT

Het Vlaams Welzijnsverbond hecht veel belang aan diversiteit in de ruimste zin van het woord. Mensen met diverse talenten en competenties, achtergronden, geloofsovertuigingen of beperkingen zijn bij ons welkom. We zetten hier intern hoog op in.

Diversiteitsplannen

Op de Vlaamse regering werd op 17 juli 2015 de conceptnota 'Focus op talent en competenties als sleutel naar een hogere werkzaamheidsgraad' in het kader van Evenredige Arbeidsdeelname goedgekeurd. Hiermee wordt het instrumentarium van het loopbaan- en diversiteitsbeleid grondig hervormd. Het Vlaams Welzijnsverbond diende nog voor het einde van 2015 een loopbaan- en diversiteitsplan in. Het groeiplan bouwt verder op de vorige diversiteitsplannen en voert deze uit. Het nieuwe instrumentarium zal in de loop van 2016 gelanceerd worden.

Begeleid werken op het Verbond

Sinds september 2015 wordt op het Verbond iemand tewerkgesteld in een logistieke functie met een beperkt aantal uren. Er werd voor deze functie bewust gekozen voor begeleid werk. Via begeleid werk kunnen personen die omwille van persoons- of maatschappijgebonden beperkingen geen betaalde job kunnen uitvoeren, toch aan de slag in het reguliere circuit, zij het op onbezoldigde basis.

Een leeromgeving

Op 22 oktober 2015 ging de tiende editie van de Zuiddag door. Meer dan 12.000 leerlingen uit het laatste jaar secundair onderwijs zetten zich op die dag in voor een project in het zuiden. Ze werken één dag in een organisatie en staan hun loon af, dit jaar voor de cacao-sector in Nicaragua. Het Vlaams Welzijnsverbond nam voor de derde keer deel. Een leerling kwam het team kinderopvang versterken. Thema van de dag was diversiteit en sociale functie.

Op 26 maart 2015 vond de Duoday plaats. Op deze dag kunnen werkzoekenden met een arbeidsbeperking voor één dag proeven van een nieuwe werkervaring. Het Verbond stelde zich kandidaat om iemand op stafniveau te laten participeren, maar jammer genoeg werd geen match gevonden.

Leidraad functioneringsgesprekken

Via de methodiek van de 'waarderende benadering' werkte de werkgroep diversiteit, uitgebreid met geïnteresseerde stafleden, een leidraad uit voor het afnemen van functioneringsgesprekken. Dit gaat gepaard met afspraken rond opvolging en terugkoppeling. Deze leidraad werd door de leidinggevendenden voor het eerst gebruikt in juli-augustus 2015 en werd door de medewerkers positief ervaren.

INFO: [Linda Beirens](#), tel. 02 507 01 31

E-ZINE 'DE FACTO' VOOR NIEUWTJES UIT HET VERBOND

Onze gratis elektronische nieuwsbrief is de beste manier om op de hoogte te blijven van het nieuws uit het Vlaams Welzijnsverbond en zijn sectoren.

In 2015 verscheen onze elektronische nieuwsbrief vier maal. 'De facto' komt toe bij een divers publiek: onze leden, diverse stakeholders en andere geïnteresseerden. Met onze nieuwsbrief staan we stil bij de ontwikkelingen, waar we als Vlaams Welzijnsverbond zelf sterk bij betrokken zijn of bij belangrijke zaken waarmee onze leden geconfronteerd worden.

In 2015 kwamen heel wat thema's aan bod, vanuit de verschillende sectoren. We stonden onder meer stil bij persoonsvolgende financiering, vrijwilligerswerk, begeleid werk, het afscheid van Frank Cuyt, lerende netwerken, enzoverder. Ook worden interessante studiedagen aangekondigd en krijgt Sociaal.Net steeds een vermelding in onze nieuwsbrief.

Wil jij ook op de hoogte blijven van het nieuws uit het Vlaams Welzijnsverbond in en zijn sectoren? Schrijf je dan nu in op 'de facto' via [onze website!](#)

INFO: [Fanny De Langhe](#), tel. 02 507 01 39

WERKEN AAN ETHIEK EN ZINGEVING ACHTER DE SCHERMEN

De plenaire vergadering van de Ethische Commissie kwam dit jaar omwille van een interne heroriëntering niet bijeen. Toch werd er achter de schermen gewerkt. Door het stopzetten van het Tijdschrift voor Welzijnswerk verdween ook de rubriek Ethiek en Zingeving. Er werd ingegaan op allerlei vragen van voorzieningen.

Ethische Commissie

De plenaire vergadering van de Ethische Commissie kwam in 2015 niet samen. Dat had onder meer te maken met het einde van het mandaat van voorzitter Stefaan Baeten en het feit dat er niet onmiddellijk een nieuwe voorzitter gevonden werd. Uit de evaluatie van de werking van de commissie eind 2014 bleek er nood te zijn aan extra-ondersteuning. Ook daarvoor werden een aantal pistes bekeken, die niet onmiddellijk tot resultaat leidden. Tenslotte werd er in de nieuwe beleidsnota van het Verbond bepaald dat er vanaf 2016 zou gewerkt worden aan een hertaling van de eigen identiteit en een explicitering van het waardenkader van waaruit we 'welzijnsgerichte ondernemers' willen zijn. Daarnaast willen we bij onze leden de ethische bespreekbaarheid stimuleren.

In beperkte kring werd verder gewerkt aan advies nr. 8 over lichamelijke in zorgrelaties. Waar eerst gedacht werd om advies nr. 2 over seksueel grensoverschrijdend gedrag grondig te herwerken naar aanleiding van de (nieuwe) kwaliteitsvereisten rond omgaan met (seksueel) grensoverschrijdend gedrag, werd uiteindelijk toch geopteerd voor een lichte aanpassing. In 2016 wordt hiermee naar buiten gekomen.

Ethiek en zingeving op Sociaal.Net

Het stopzetten van het Tijdschrift voor Welzijnswerk betekende ook het stopzetten van de rubriek Ethiek en Zingeving. In deze rubriek stelden we publicaties voor, kondigden we activiteiten aan en stonden we stil bij ethische en zingevende aspecten van zorg en welzijn. Bedoeling was om op Sociaal.Net nog slechts één rubriek 'Telex' met korte berichten over te houden. Hierin zouden ook de berichten uit de vroegere rubriek Ethiek en Zingeving van het Tijdschrift voor Welzijnswerk een plaats krijgen. Bij de tussentijdse evaluatie van Sociaal.Net in september 2015 bleek dat de Telex heel weinig geraadpleegd werd. Er werd dan ook beslist deze rubriek niet meer verder te zetten.

Dat betekent dat wij op zoek moesten naar een andere manier om aspecten van ethiek en zingeving in zorg en welzijn onder de aandacht te brengen. De mogelijkheid om een eigen e-nieuwsbrief uit te geven werd overwogen. In het najaar van 2015 werd gestart met het opnemen van berichten rond ethiek en zingeving op de website van het Vlaams Welzijnsverbond, onder 'Info uit het werkveld', dat via een aparte (bijna) wekelijkse mailing bij geïnteresseerden uit de sector terechtkomt. Vanaf 2016 komt er opnieuw een rubriek Ethiek en Zingeving in 'de facto', de elektronische nieuwsbrief van het Vlaams Welzijnsverbond.

In 2015 verschenen er 18 langere bijdragen over ethiek (en zingeving) op Sociaal.Net. Het ging om 3 langere bijdragen (Analyse XL), 3 Opiniestukken, 12 boekbesprekingen en enkele berichten met een ethische invalshoek in de rubriek 'Telex'. Uit dit overzicht blijkt dat we met Sociaal.Net heel wat minder met ethiek, laat staan met zingeving bezig zijn dan vroeger in het Tijdschrift voor Welzijnswerk. Indien men dit belangrijk vindt, zullen er andere wegen moeten gezocht worden om dit op te vangen. Zeker na het stopzetten van de rubriek 'Telex'.

Adviesvragen

Er worden geregeld advies- en andere vragen rond ethische aspecten van de hulpverlening door voorzieningen gesteld. Zowel van leden van het Vlaams Welzijnsverbond als van niet-leden. Vaak gaat het over hulp bij het zoeken naar een spreker of begeleider rond bepaalde ethische thema's.

Opvallend: ook 10 jaar na het verschijnen van het ethisch advies over grensoverschrijdend gedrag, komen er nog altijd vragen van voorzieningen die hierrond iets willen doen. Helaas, een thema dat niet uit de actualiteit verdwijnt en geregeld opnieuw opduikt. Verder worden geregeld vragen gesteld rond het opzetten van ethisch overleg of ethische commissies in voorzieningen. Ook allerlei aspecten van aansprakelijkheid komen aan bod. Soms komt er ook een vraag rond interculturaliteit. Levensindebeslissingen bij mensen met een beperking kwam enkele malen aan bod.

INFO: [Fons Geerts](#), tel. 02 507 01 29

FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN OPGEVOLGD

Naar jaarlijkse gewoonte voerden we een aantal financiële sectoranalyses uit. Via onze financieel economische commissies volgden we de ontwikkelingen in de sectoren op. Met de collega-werkgeversorganisaties rondden we een project rond samenaankoop af en we namen deel aan besprekingen over de toekomst van VIPA.

Financiële analyses

Het Vlaams Welzijnsverbond voert al meer dan 10 jaar financiële analyses uit. Met de lineaire besparingen op de subsidie-enveloppe, die de Vlaamse overheid in 2015 doorvoerde in de verschillende sectoren, en een aantal grote verschuivingen op het vlak van financiering willen we de financiële situatie in de voorzieningen nauwgezet blijven opvolgen. We zijn dan ook blij dat meer dan 250 voorzieningen aan de verschillende analyses met betrekking tot het boekjaar 2014 hebben deelgenomen.

In 2015 werden voorbereidingen getroffen om te starten met een financiële analyse voor de centra ambulante revalidatie. In het voorjaar van 2016 zullen we voor het eerst de financiële situatie van deze sector in kaart kunnen brengen.

Ondersteuning van personen met een handicap

Deze analyse organiseren we samen met Belfius. Het balanstotaal steeg in 2014 minder dan de voorgaande jaren omdat de bouwactiviteit op een lager niveau lag. De uitgevoerde investeringen werden voor een groot deel gefinancierd met eigen liquide middelen, wat zorgt voor een daling van deze rubriek aan de actiefzijde van de balans. Aan de passiefzijde is er een verdere toename van het eigen vermogen via de bestemde fondsen en de kapitaalsubsidies.

In de resultatenrekening zien we een sterke verbetering. Het werkingsresultaat stijgt naar 1,35% van de opbrengsten. Een belangrijke meevaller voor 2014 zijn de lagere energiekosten. Dankzij de financiële en uitzonderlijke opbrengsten bekomen we een resultaat van het boekjaar van 2,32% van de opbrengsten.

Private voorzieningen jongerenwelzijn

Vanwege hun overgang naar het agentschap jongerenwelzijn werden de Centra voor Integrale Gezinszorg vanaf dit jaar opgenomen in deze analyse.

De cijfers worden ook dit jaar opnieuw beïnvloed door de overgang van een groot aantal voorzieningen binnen de steekproef naar het modulair kader (o.a. uitbetaling provisie vakantiegeld en voorzichtigheid bij overgang naar enveloppefinanciering) en de gedaalde energieprijzen. Hierdoor bekomen we een resultaat van het boekjaar van 3,78% van de opbrengsten.

Verder valt op dat er in 2014 heel wat werd geïnvesteerd, wat een positieve impact heeft op de ouderdomsindicator. De CIG hinken op dit vlak duidelijk achterop. Vanaf het boekjaar 2015 zullen we een beter zicht krijgen op de impact van de enveloppefinanciering, aangezien alle voorzieningen dan de overstap zullen gemaakt hebben.

Kinderopvang

Vanaf 1 april 2014 stapte de sector kinderopvang over naar een nieuwe subsidieregelgeving. Voor het eerst sinds lang zien we een lichte verbetering van het werkingsresultaat (3,12% van de opbrengsten) en het resultaat van het boekjaar (2,98% van de opbrengsten). Gelet op de impact van de energieprijzen in de andere sectoren is het te vroeg om te concluderen dat dit te danken is aan de invoering van de nieuwe subsidiëring. Bovendien sluit nog altijd 1 voorziening op 5 in onze steekproef het jaar af met een tekort.

We stellen vast dat er in deze sector jaar na jaar minder wordt geïnvesteerd. Daardoor daalt de ouderdomsindicator, maar in vergelijking met andere sectoren kunnen we stellen dat de kinderopvang nog altijd beschikt over infrastructuur met een gemiddelde ouderdom.

Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning

Enkele voorzieningen binnen deze beperkte steekproef hebben in 2014 een groot investeringsproject uitgevoerd, wat zijn impact heeft op de totale cijfers. Zo is er een toename van het vast actief en zien we bij de passiva een toename van het eigen vermogen via de kapitaalsubsidies. Globaal slaagt de steekproef er in om de liquiditeitspositie te verbeteren. In de resultatenrekening zien we een positieve evolutie met een werkingsresultaat en een resultaat van het boekjaar die hun hoogste niveau bereiken van de voorbije 5 boekjaren.

Enkele conclusies

Voor alle sectoren bekomen we gelijkaardige cijfers. Het grootste deel van de steekproef heeft een gezonde balansstructuur met veel eigen vermogen, een beperkte financiële schuldgraad en een positief bedrijfskapitaal. In een aantal sectoren zien we in 2014 ook een positieve evolutie van het resultaat. Knelpunten blijven het beperkte investeringsniveau, het hoge aandeel van de personeelskosten binnen de totale middelen van de voorzieningen en het tekort op de sociale maribel. Ook in 2016 zullen we de financiële situatie van de voorzieningen van nabij opvolgen om het effect van de besparingen door de overheid in kaart te brengen.

CIJFERS BOEKJAAR 2014	OPH	JW	KO	CKG
Financiële schuldgraad	12,62%	7,44%	9,59%	6,52%
Bedrijfskapitaal	13,75%	38,07%	14,63%	32,55%
Resultaat van het boekjaar	2,32%	3,78%	2,98%	2,43%
Personeelskosten t.o.v. opbrengsten	82,30%	81,91%	78,49%	82,23%
Liquiditeit	1,76%	3,30%	2,22%	3,06%
Solvabiliteit	62,80%	75,51%	71,54%	68,98%
Continuïteitsratio	1,69	3,52	1,81	4,30
Ouderdomsindicator	51,99%	50,11%	52,46%	48,25%

Financieel economische commissies

Binnen onze sectorale financieel economische commissies volgen we de ontwikkelingen op financieel vlak op. Zo hebben we voor de sector ondersteuning van personen met een handicap de organisatiegebonden kosten in kaart gebracht en zijn we gestart met de ontwikkeling van een tool voor kostprijsberekening in functie van persoonsvolgende financiering.

Voor de sector kinderopvang hebben we bevestigd op welke vlakken de overheid haar financiële transparantie zou kunnen verbeteren. De resultaten hebben we besproken met Kind en Gezin. Verder brachten we het compensatiedossier voor 2014 volledig in kaart.

Voor de sector jeugdhulp en gezinsondersteuning hebben we opnieuw een simulatiebestand voor de loonkost voorzien en gaven we een eerste aanzet om de werkingssubsidies versus werkingkosten in kaart te brengen.

Samenaankoop

In samenwerking met de collega werkgeversorganisaties SOM en Zorgnet Icuuro, en met financiële ondersteuning van Flanders' Care, hebben we het project samenaankoop gerealiseerd. Via een publicatie reiken we de voorzieningen informatie en modellen aan waarmee ze hun aankoopbeleid kunnen rationaliseren. Samenwerking is daarbij een kernwoord. Via een uitloper van dit project hebben we ook een draaiboek rond overheidsopdrachten verspreid. Alle informatie werd gebundeld op de [website](#).

VIPA

Begin 2015 werden alle betrokken actoren binnen welzijn en zorg door minister Vandeurzen uitgenodigd voor een taskforce rond zorginfrastructuur. Gegeven de moeilijke budgettaire situatie van de Vlaamse overheid, de Europese begrotingsregels en de impact van de zesde staatshervorming op de sectoren ouderenzorg en ziekenhuizen moest er nagedacht worden over de toekomst van de VIPA-financiering.

De alternatieve VIPA-financiering werd afgeschaft. Voorzieningen kregen de mogelijkheid om te opteren voor een éénmalige subsidiebetaling. In 2015 waren er geen VIPA-middelen, maar deze zullen vanaf 2016 terug beschikbaar zijn. Er wordt een traject opgestart voor de sector ondersteuning van personen met een handicap om een wetgevend kader uit te werken voor VIPA-subsidies binnen de persoonsvolgende financiering vanaf 2017.

INFO: [Steven De Looze](#), tel. 02 507 01 22

WE BLIJVEN GAAN VOOR INTEGRALE JEUGDHULP

De Integrale Jeugdhulp (IJH) werd in 2014 uitgerold. Het eerste jaar was er een van vallen en opstaan, en al meteen werd een verbetertraject opgestart. Ook in 2015 werden de structuren en de werking van de IJH danig op de proef gesteld.

Directiecomité Integrale Jeugdhulp

De verschillende evoluties en actualiteiten werden op de voet opgevolgd door ons in 2014 opgerichte Directiecomité Integrale Jeugdhulp. Daar stonden onder meer op de agenda: een voorstel van prioritering van acties en een advies over de in te zetten middelen in 2015; een visie op krachtgericht werken; het rapport over de crisishulpverlening; de visie op en evolutie naar een persoonsvolgende financiering (PVF) voor minderjarigen in relatie tot de IJH en de visie op intersectorale, rechtstreeks toegankelijke hulp. Verder was er aandacht voor het luik IJH in het beleidsplan van het Vlaams Welzijnsverbond, de prioriteiten van onze leden uit de resolutie IJH en de werking van het Kwaliteitscentrum diagnostiek.

Zeer belangrijk was de impact van het verbetertraject dat de overheid opstartte. De werkgroep remediering van de werkingsprocessen en de werkgroep Insisto (Informatica Systeem Intersectorale Toegangspoort) resulteerden in een aantal aanpassingen in de loop van het jaar. Een werkgroep boog zich over de professionalisering van de crisisnetwerken. De nota crisisjeugdhulp werd op alle mogelijke fora, ook binnen het Verbond, besproken en wordt in 2016 geadviseerd door de gemengde stuurgroep IJH en het managementcomité IJH.

Op het niveau van de administraties werd een werkgroep intersectorale afstemming typemodules begeleiding gestart. Hun eindrapport wordt in januari 2016 voorgesteld. Ook het Vlaams Welzijnsverbond startte een eigen intersectoraal overleg over rechtstreeks toegankelijke hulp op.

Ook de politiek zette een en ander in beweging. Het decreet IJH was amper een jaar gestemd toen de Commissie Welzijn, Volksgezondheid en Gezin hoorzittingen organiseerde met het werkveld over de eerste ervaringen en knelpunten. Gedurende mei en juni vonden vier hoorzittingen plaats, hoofdzakelijk met mensen uit het rechtstreekse werkveld van de verschillende betrokken sectoren. Ook onze leden waren gastspreker. In juni volgde dan een gedachtewisseling met minister Vandeurzen. In een uitgebreide nota lichtte de minister zijn keuzes en verbetervoorstellen toe.

Evoluties in de verschillende sectoren

Tenslotte wordt de IJH ook beïnvloed door evoluties in de verschillende sectoren. Vanuit het VAPH is er de ontwikkeling naar de persoonsvolgende financiering die een grote impact zal hebben. Vanuit de (federale) geestelijke gezondheidszorg werd net voor de zomer de Gids naar een nieuw geestelijk gezondheidsbeleid voor kinderen en jongeren gelanceerd. De hulpverlening wordt in de toekomst uitgebouwd via zorgcircuits en netwerken. Er wordt voorzien in samenwerking en afstemming met de belendende sectoren. Om afstemming tussen het Vlaamse en het Federale niveau te krijgen werd een taskforce opgestart.

Vanuit het Vlaams Welzijnsverbond vinden wij het belangrijk dat er zo weinig mogelijk dubbele circuits worden geïnstalleerd. We vinden het positief dat er op termijn één systeem komt voor de uitbouw van crisishulpverlening, maar vinden het een gemiste kans dat op andere vlakken niet verder wordt gegaan dan het afstemmen van structuren.

De toekomst van de Integrale Jeugdhulp

Eind 2015 liggen heel wat nota's op tafel over de toekomst van IJH: het actieplan jeugdhulp, de beleidsbrief van minister Vandeurzen, de nota van minister Vandeurzen waarin hij repliceert op de hoorzittingen, de resolutie gestemd door het Vlaams Parlement en een nota van de werkgroep remediëring. Uiteraard komen heel wat zaken in verschillende nota's aan bod. Om de komende jaren doelgericht en efficiënt te kunnen werken, is een integratie van de verschillende nota's noodzakelijk. Tegen eind 2015 maakt het departement Welzijn één kader, dat verschillende acties omvat. Per actie wordt ook een fiche opgesteld met daarin de stappen naar uitvoering, de timing en de budgettaire en legistische consequenties. Een draaiboek voor de rest van deze legislatuur dus!

In 2015 werden gesprekken gevoerd over de aanpassing van de typemodules voor de Observatie- en behandelingscentra (OBC). Zij krijgen, naast de twee bestaande typemodules, een bijkomende typemodule met de functie behandeling. Daarmee kan een OBC gedurende 24 maanden behandeling bieden aan (minderjarige) personen met een handicap.

In 2014 en 2015 liep een experimenteel traject om het gebruik van de IZIKA (Instrument om de intensiteit van hulpverlening voor kinderen en adolescenten na te gaan) in de toegangspoort uit te testen. Het experiment is afgerond, maar de resultaten werden nog niet bekend gemaakt. Ook werd er in 2015 een onderzoek uitgevoerd onder leiding van Joris Van Puyenbroeck om de validiteit na te gaan van de IZIKA voor kinderen en jongeren met een handicap. Ook hiervan zijn de resultaten nog niet bekend.

Jongeren met complexe problemen

In de loop van 2015 werden concrete stappen gezet in wat door de overheid omschreven wordt als de versterking van een gecombineerd aanbod voor jongeren met complexe problemen. Het is een onderdeel van het actieplan Jeugdhulp. Ook het VAPH-uitbreidingsbeleid van 2015 voorzagt middelen voor het aanbod van jongeren met een handicap en een complexe hulpvraag.

In de zomer van 2015 verstuurde de overheid een oproep om in te tekenen op intersectorale zorgnetwerken. Basis hiervoor was de nota "Voor een meer doeltreffende aanpak bij kinderen en jongeren met een extreem complexe meervoudige problematiek", die in 2014 opgesteld werd in samenspraak met diverse stakeholders.

Partners uit de gehandicaptensector, bijzondere jeugdzorg en de gespecialiseerde geestelijke gezondheidszorg voor kinderen en jongeren moeten samen instaan voor de realisatie van de zorgtrajecten. Het netwerk krijgt voor elke toegewezen jongere een bijkomende financiering. Het netwerk moet de zorgcoördinatie op zich nemen en garant staan voor de hulpverlening. Daarbij komt nog de afstemming op de federale ontwikkelingen in de geestelijke gezondheidszorg voor kinderen en jongeren.

Het indienen van een voorstel bracht heel wat met zich mee. De sectoren hadden verschillende bijkomende vragen. We verzamelden alle bezorgdheden en drongen bij de overheid aan op duidelijkheid. Vooral de houding en de rol van de gemeenschapsinstellingen in deze netwerken is een blijvend knelpunt in bepaalde regio's. Verdere concretisering en opstart is voorzien voor 2016.

Intersectorale Multidisciplinaire Teams

Sinds het in werking treden van het nieuwe decreet IJH in maart 2014 was een overgangsregeling van kracht voor de Multidisciplinaire Teams (MDT) die werken voor kinderen en jongeren. Hun erkenning en financiering werd in deze periode zonder wijzigingen overgenomen door het agentschap Jongerenwelzijn. Op 7 oktober 2015 werd een nieuw erkennings- en financieringsbesluit voor de MDT in de jeugdhulp goedgekeurd. Het treedt op 1 januari 2016 in werking. De kwaliteitsvoorwaarden blijven in grote mate dezelfde. De financiering werd wel grondiger hervormd. De bedragen voor het afleveren van een verslag werden opgetrokken. Erkende MDT die onder het toepassingsgebied van IJH vallen, worden gefinancierd via een enveloppe. Erkende MDT die niet onder het toepassingsgebied van IJH vallen, worden zoals vandaag gefinancierd per afgeleverd dossier.

INFO: Jan Bosmans, tel. 02 507 01 24, Eddy Van den hove, tel. 02 507 01 23 en Evelien Devriese, tel. 02 507 01 28.

MEDEWERKERSKENGETALLEN: WE STAAN VOOR GROTE UITDAGINGEN

Jaarlijks brengt het Vlaams Welzijnsverbond het personeel in de Vlaamse welzijnssector in kaart. Voor 2014 verwerkten we gegevens van 189 werkgevers. Samen stellen ze bijna 21.000 werknemers te werk. Als titel voor onze brochure kozen we dit jaar voor "Werkgevers in welzijn staan voor grote uitdagingen". Met de vergrijzingsproblematiek, het belang van werkbaar werk en de diversiteit binnen het personeelsbestand sommen wij slechts drie van deze uitdagingen op. Het Vlaams Welzijnsverbond gaat met deze cijfers aan de slag en hoopt dat de resultaten in de voorzieningen kunnen gebruikt worden voor de verdere uitbouw van het medewerkersbeleid.

Werkgelegenheid in welzijn blijft toenemen

Sinds 2010 is de werkgelegenheid binnen de steekproef toegenomen met 8,3% of 1.600 jobs. Dit is een groei met gemiddeld 2% per jaar. Welzijn doet het daarmee beduidend beter dan de totale Vlaamse arbeidsmarkt, waar uit RSZ-cijfers blijkt dat de werkgelegenheid sinds 2010 met minder dan 1% is gestegen. Welzijn biedt met andere woorden kansen voor wie op zoek is naar werk.

Aandeel 50-plussers blijft stijgen

De gemiddelde leeftijd bedraagt ruim 40 jaar en neemt in alle sectoren nog toe. Hetzelfde geldt voor het aandeel van de 50-plussers. In 2010 was 25,2% van het personeel ouder dan 50 jaar. In 2014 is dit al opgelopen tot 27,3%. In onze projectie naar 2020 zien we dat het aandeel 50-plussers nog verder zal stijgen tot 29,7% van het personeelsbestand. De grootste toename zien we in de groep 55+.

Het wordt een uitdaging voor de sector om deze groep gemotiveerd en productief aan de slag te houden. Bovendien zal de vervangingsproblematiek steeds groter worden en zal het aantal VAP-dagen tegen 2020 met bijna 20% toenemen. Vanwege de toekomstige uitstroom zal men binnen enkele jaren ook op zoek moeten naar een grote groep nieuwe werkrachten.

Ziekteverzuim blijft stijgen

Het arbeidsverzuim (ziekteverzuim, zwangerschap, arbeidsongevallen, klein verlet, verlof om dwingende familiale redenen, enz.) bedroeg in 2014 ruim 12,6% en neemt nog verder toe. We zien deze toename ook wanneer we uitsluitend naar het ziekteverzuim kijken. Bovendien stijgt het ziekteverzuim met de leeftijd. Deze cijfers tonen aan dat de toekenning van de VAP-dagen geen positief effect heeft op langdurige afwezigheid. Wanneer we de toename van het ziekteverzuim met de leeftijd koppelen aan de projectie van het personeelsbestand naar 2020, is de verwachting dat het ziekteverzuim ook de komende jaren nog verder zal toenemen. Het hogere ziekteverzuim bij de oudere werknemers zal dan immers nog meer gaan doorwegen.

Meer dan één op twee werkt deeltijds

54,4% van de werknemers in welzijn heeft een deeltijdse baan en deze trend is stijgend. Bij de mannen gaat het om ongeveer 28% en is er een toename van het deeltijds werk met ongeveer 5% sinds 2010. Bij de vrouwen blijft het deeltijds werk al enkele jaren stabiel op ongeveer 60%. In gans Vlaanderen werkt slechts 23,2% deeltijds, respectievelijk 43,7% van de vrouwen en 8,3% van de mannen.

Uitdagingen voor de werkgevers

In zijn reactie op onze cijfers formuleerde Minister Vandeurzen enkele uitdagingen voor de werkgevers in welzijn. De organisatie van het werk is een complexe opdracht door de vele tijdelijke en deeltijdse contracten. Gelet op de vergrijzing van het personeelsbestand moet er nu werk gemaakt worden van een betere instroom en moet men oog hebben voor werkbaar werk, zowel bij jongere als oudere werknemers.

Voor wie meer wil lezen over de medewerkerskengetallen, kunnen we verwijzen naar onze website waar u onze [brochure](#) terugvindt met een bespreking van de cijfers en heel wat reacties van relevante actoren uit het welzijnslandschap.

INFO: [Steven De Looze](#), tel. 02 507 01 22

SOCIAAL.NET VEROVERT SNEL EEN EIGEN PLAATS

Sociaal.Net, het nieuwe online platform voor welzijn, gezondheid en sociaal werk ging online op 20 maart 2015. De redactie en de redactieondersteuning van het Tijdschrift voor Welzijnswerk en van Alert, het tijdschrift van het Pluralistisch Overleg Welzijnswerk, werden samengevoegd. Op korte tijd veroverde het nieuwe platform een eigen plaats in de welzijnssector. Het succes overtreft ruimschoots al onze verwachtingen.

Wat en wie?

Sociaal.Net wil hét online platform zijn voor iedereen met interesse in sociaal werk, welzijn en gezondheid. Het is actief op het kruispunt tussen beleid, werkveld, opleiding, onderzoek, gebruikers en vrijwilligers. Het focust op alle domeinen en beroepsgroepen uit het ruime veld van welzijn en gezondheid en laat de expertise van praktijkwerkers prominent aan bod komen. Sociaal.Net stimuleert het maatschappelijk debat en heeft oog voor het perspectief van gebruikers en de samenleving en kijkt over grenzen van sectoren, disciplines en belangen heen.

De redactie van Sociaal.Net beslist 100% autonoom over de inhoud en vormgeving. De **dagelijks redactionele werking** is in handen van de kernredactie, die samengesteld is uit de vroegere medewerkers van beide tijdschriften: redacteuren Nico Bogaerts en Peter Goris en vormgever Jacques Delboo vanuit POW en redacteur Fons Geerts en Sabine Van Kogelenberg voor de boekbesprekingen vanuit het Vlaams Welzijnsverbond.

De kernredactie legt verantwoording af aan de **redactieraad**, die bestaat uit professionals en vrijwilligers uit werkveld, onderzoek en opleiding. Zij zorgen voor input, feedback en bijsturing. De eerste redactieraad bestond uit de samengevoegde redacties van het Tijdschrift voor Welzijnswerk en Alert. De samenstelling werd ondertussen licht aangepast. Een **stuurgroep** met vertegenwoordigers van de initiatiefnemers en de redactie bewaakt de randvoorwaarden om het project te doen slagen, evalueert het geheel en stuurt desgewenst bij.

Sociaal.Net in cijfers

Tussen 20 maart en 31 december 2015 werd Sociaal.Net 233.585 keer aangeklikt. Ongeveer 40% van de bezoekers komt rechtstreeks op de website (via de nieuwsbrief), 35% via sociale media, bijna 14% via een zoekfunctie en 10% via doorklikken van op andere websites, zoals die van het Vlaams Welzijnsverbond. Eind december zaten we ruim boven de 100.000 unieke bezoekers. De nieuwsbrief wordt verstuurd naar meer dan 8000 mailadressen.

In 2015 publiceerden we op Sociaal.Net in iets meer dan 9 maanden 193 bijdragen: 59 Analyse XL, 42 Opinie, 17 Interview, 20 Columns en 55 boeken. Er werden een 60-tal korte berichten gepubliceerd in de Telex van Sociaal.Net tot 15 september, toen deze rubriek afgevoerd werd. De Agenda op Sociaal Net telde in 2015 zo'n 330 aankondigingen van activiteiten.

Tot 31 december 2015 werd het meest gepubliceerd over volgende **thema's**: Sociale professional (16 Analyse XL, 5 opiniebijdragen en 10 interviews); Organisatie van zorg (14, 8 en 8), Overheid (12, 17 en 5); Jong (9, 10 en 3); Onderzoek (17, 1 en 2) en Gezin (10, 8 en 1). Verder was er heel wat aandacht voor het gebruikersperspectief, geestelijke gezondheidszorg, vermaatschappelijking en diversiteit. Opleiding, preventie, ethiek, ouderen, werken en wonen kwamen minder aan bod.

INFO: [Fons Geerts](mailto:Fons.Geerts@sociaal.net), tel. 02 507 01 29

SOCIAAL RECHT: KNOPEN WERDEN DOORGEHAKT

Het leek een jaar als alle andere, maar toch werden enkele knopen doorgehakt. We volgden diverse ontwikkelingen op de voet en startten met de eerste besprekingen rond een nieuw Vlaams Intersectoraal Akkoord.

Stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage en tijdskrediet

Op de laatste dag van 2014 werd duidelijk welke mogelijkheden de sociale partners nog hadden voor het afsluiten van cao's inzake SWT (stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage, het vroegere brugpensioen) en tijdskrediet.

Al heel snel lagen de eerste ontwerpen op tafel en enkele vergaderingen later was de cao SWT vanaf 60 jaar een feit. Deze werd gevolgd door een cao SWT voor zware beroepen en na een lange loopbaan. Deze laatste werd afgesloten in de Nationale Arbeidsraad. Wat tijdskrediet betreft hebben de sociale partners ervoor gezorgd dat alle werknemers waarvoor het mogelijk was, nog van de RVA-uitkering kunnen genieten.

Kinderopvang

Binnen het Paritair Comité 331 sloten de sociale partners in het voorjaar de bijzondere cao voor de vergunde kinderopvang af. Hierin werd een gefaseerd systeem voorzien, gekoppeld aan de subsidiëring, voor de invoering van de loon- en arbeidsvoorwaarden voor de vergunde kinderopvang die nog niet in de hoogste subsidiëring zitten.

Uitvoering regeerakkoord

De verdere uitvoering van het regeerakkoord brachten een aantal zeer belangrijke, op te volgen dossiers met zich mee. Hierbij ging het niet in het minst over het volledige pakket rond lastenverlagingen, de zogenaamde taks shift maatregelen. Verder de zesde staatshervorming met onder meer de overheveling van de materie doelgroepverminderingen naar Vlaanderen.

Vorbereiding nieuw Vlaams Intersectoraal Akkoord

De beide commissies sociale verhoudingen sloegen in 2015 meer en meer de handen in elkaar. De eerste initiatieven ter voorbereiding van een nieuw Vlaams Intersectoraal Akkoord (VIA) werden genomen. Na een evaluatie van het vorige VIA werd eind augustus vergaderd met als enig thema: welk advies geven we over de inhoud van het volgend VIA aan de Raad van Bestuur?

Andere aandachtspunten

We volgden ook in 2015 de verdere uitrol van de functie-classificatie, de projecten die HR-wijs voor onze leden op stapel had staan, de besteding van de sociale maribelmiddelen en de besteding van de middelen voor de risicogroepen van zeer nabij op.

INFO: [Veerle Degrande en Madeleen De Roo](#), tel. 02 507 01 25

VRIJWILLIGERS GEVEN INVULLING AAN MAATSCHAPPELIJKE BETROKKENHEID

Vrijwilligers zijn in onze samenleving en in welzijnsvoorzieningen niet weg te denken. Ze zijn aanvullend aan de werking met professionelen en ze geven invulling aan de maatschappelijke betrokkenheid van de gemeenschap. Het vrijwilligerswerk is een belangrijk aandachtspunt in de werking van het Vlaams Welzijnsverbond.

Commissie vrijwilligerswerk

De commissie vrijwilligerswerk kwam in 2015 drie keer samen onder het voorzitterschap van Liliane Krokaert. De commissie werkte rond het thema verplicht vrijwilligerswerk. Dit resulteerde in een standpuntnota die de Raad van Bestuur goedkeurde en bij de voorzieningen verspreid werd. De eigen werking werd geëvalueerd. Er werden concrete afspraken gemaakt over lidmaatschap en manier van functioneren.

Contactgroepen

De twee regionale contactgroepen voor vrijwilligersverantwoordelijken, een voor de regio Oost- en West-Vlaanderen en een voor Vlaams-Brabant, Limburg en Antwerpen, wisselen om de vier maanden informatie uit. In 2015 ging het onder meer over verzekeringen, visie op vrijwilligerswerk, sociale media, begeleiden en evalueren van vrijwilligers en de resultaten van het onderzoek 'Vrijwilligerswerk in België'.

Hoge Raad voor Vrijwilligers

De Hoge Raad voor Vrijwilligers is een federale adviesraad bij de FOD Sociale Zekerheid. De Raad adviseert de overheid over alle aspecten van het vrijwilligerswerk en besteedt aandacht aan specifieke problemen en rechten van vrijwilligers, zoals aansprakelijkheid, sociale zekerheid, fiscaliteit en arbeidsrecht. Binnen de Raad zijn twee werkgroepen actief: een evalueert de vrijwilligerswetgeving, de andere werkt rond het semi-agorale vrijwilligerswerk. De resultaten van het onderzoek 'Vrijwilligerswerk in België' werden besproken. Men hoopt dit onderzoek op regelmatige tijdstippen te kunnen herhalen.

In 2015 werd de Hoge Raad voor Vrijwilligers vernieuwd. Liliane Krokaert neemt het mandaat van het Vlaams Welzijnsverbond op en is ondervoorzitter. Ook de website werd vernieuwd.

Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk

De vertegenwoordiging in het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk wordt opgenomen door Liliane Krokaert. Sinds oktober 2015 is ze ook voorzitter van het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk. De Vlaamse Week van de Vrijwilliger stond in 2015 in het teken van: "Je wereld groeit met vrijwilligerswerk." Hierbij werd de link gelegd naar het Europees jaar van de ontwikkeling.

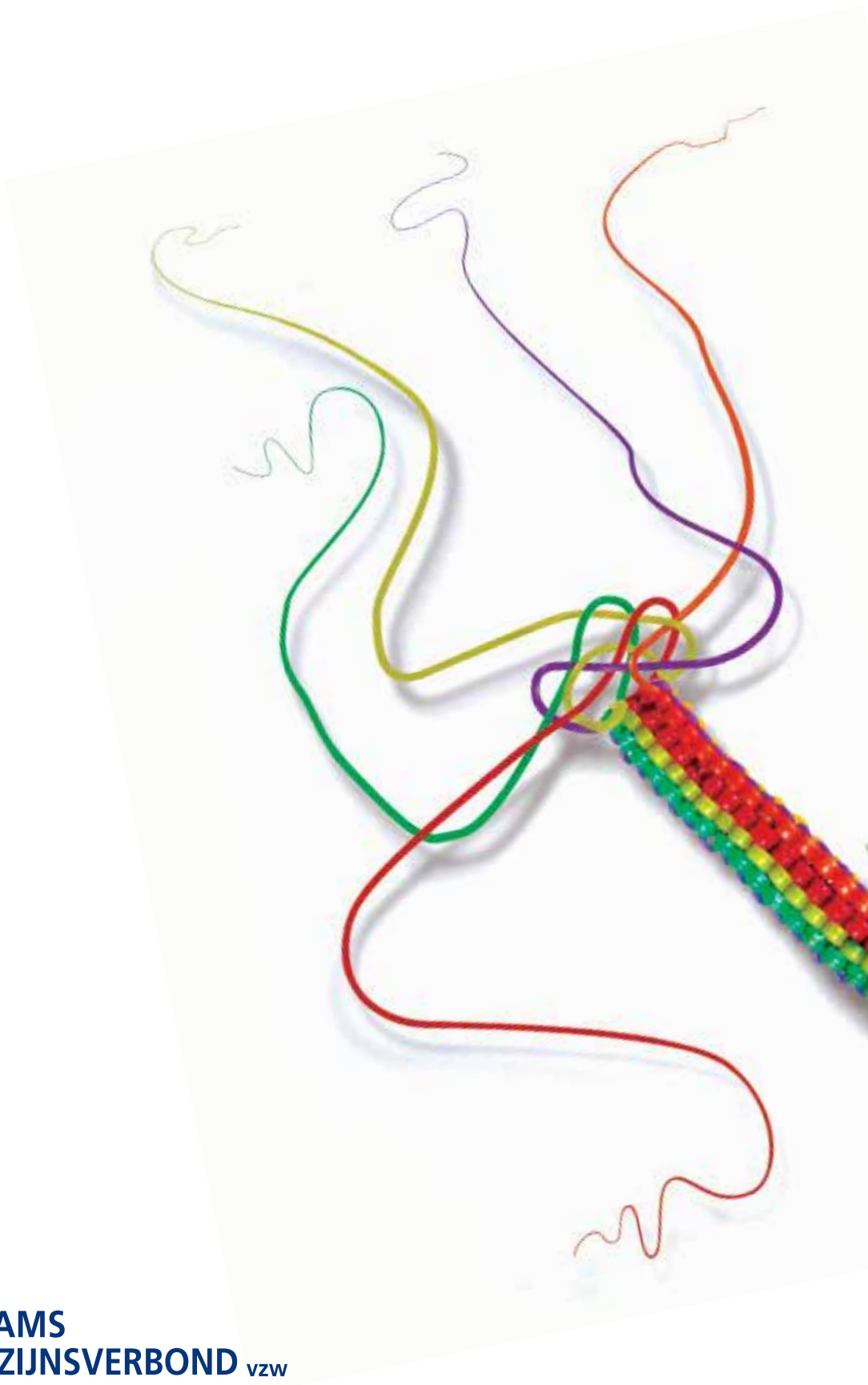

Tijdens deze week organiseerde men een studiedag met als titel "Vrijwilligers in beweging. Omgaan met tendensen van vrijwilligerswerk in bewegingen en organisaties." Vrijwilligerswerk staat niet los van de ontwikkelingen in onze samenleving. Wie met vrijwilligers werkt, ondervindt dat elke dag aan den lijve. De huidige tendensen en uitdagingen werden onder de loep genomen. Zo ging professor Guy Redig in op vrijwilligerswerk en instrumentalisering. Zijn uiteenzetting werd gepubliceerd op Sociaal.Net in april 2015.

Een mogelijke samenwerking met het Steunpunt Jeugdhulp, Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, Vlaams Centrum Schuldenlast, Samenlevingsopbouw Vlaanderen en Steunpunt Expertisenetwerken werd overwogen. Omdat vrijwilligerswerk veel breder is dan het domein welzijn, volksgezondheid en gezin, maar ook gaat over cultuur, sport, jeugd, erfgoed en milieu, werd beslist om het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk niet mee te nemen in deze operatie

In 2015 bracht het Vlaams Steunpunt de publicatie 'Virtueel vrijwilligen' uit en ging de nieuwe website online.

INFO: Fanny De Langhe, tel. 02 507 01 39

Vlaams Welzijnsverbond vzw
Guimardstraat 1, 1040 Brussel
T. 02 511 44 70 – F. 02 513 85 14
post@vlaamswelzijnsverbond.be
www.vlaamswelzijnsverbond.be